

Година XX — Број 337
Субота, 14 јун 1958

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

ФЛАШ ГОРДОН

НАРОДЕ ЗОРАНА! ВАС ЈЕ
ОД НАШИХ ХРАМОВА ОДВРА-
ТИЛА ЈЕДНА ВАРАЛИЦА КО-
ЈА СЕ УСУДИЛА ДА СЕ РУГА
МОЈНОМ БАЛБАХУ!

МЕСЕЦИМА ЈЕ ВЕЛИКА АРЕНА
БИЛА ПРАЗНА! ЈУТЊА БАЛБАХ
МОРА СЕ УБЛАЖИТИ! ВИДЕЌЕМО
КОЛИКО ЈЕ МОЃАН ЧОВЕК
КОЈИ ВАС ЈЕ ВАРАО!

СЛУЈТЕ МЕ! КАД БУДЕТЕ ГЛЕ-
ДАЛИ ОВОГ „ЧУДОТВОРЦА“
КАКО ПУЗИ МОЛЕЊИ ЗА
МИЛОЃ — СЕТИТЕ СЕ
БАЛБАХОВОГ ГНЕВА!

САД КЕМО ВИДЕТИ
КАКАВ ЈЕ ТАЈ ВАШ
„ЧУДОТВОРАЦ“!

СВЕЧАНОСТ
ПОЧИЊЕ!
УВЕДИТЕ
САМУРУ!

САМУРА! БОЛАН КРИК ДИГАО СЕ
ИЗ ГОМИЛЕ! ЈЕДНА ВРАТА СУ СЕ
ОТВОРИЛА И ТАДА...

ГЛЕДАЈТЕ САД
„ЧУДОТВОРЦА“!
ХАХАХАХАХА!

ОХ, МАЈКО!
НЕ МОГУ
ТО ДА ГЛЕ-
ДАМ!

ХРАБРОСТИ, АРМО-
НЕ!
ХРАБРОСТИ!
ИЗДРЖАЈТЕ ОН!

ХАХАХА!
КАМЕНУЈ-
ТЕ ГА!

НЕ СВИЃА МИ СЕ ОВО,
КОПЕК! НИЈЕ НИ
ТРЕПНУО!

ПОКЛЕЦНУКЕ
ПРЕД КАТА-
ПУЛОМ! БУДИ
СИГУРАН!

ДОСТА ТЕ
ДЕЧЈЕ ИГРЕ! ДО-
ВУЦИТЕ
КАТАПУЛТ!

АХ!
КАТАПУЛТ!
ТО ЌЕ СЛОМИ-
ТИ ЊЕГОВ
ПРКОС!

МУЗИКУ! АКРОБАТЕ!
МОЃНИ БАЛБАХ ЗА-
ХТЕВА ЗАБАВУ!

КАКВА СВИРЕПА ИГРА! СКОК
АКРОБАТЕ НА ДАСКУ КАТА-
ПУЛА ОДАПИЊЕ ВЕЛИКИ ЛУК!

У ОВОМ БРОЈУ:

- САВА КОВАЧЕВИЋ
- БРДО КОЈЕ ГРМИ
- ГЛУМАЦ СА ХИ-
ЉАДУ ЛИЦА
- ДА ЛИ ЋЕ ИХ НА-
УКА ПРИЗНАТИ
- И МНОГЕ ДРУГЕ
ЗАНИМЉИВОСТИ
- СТРИПОВИ:
Хајдук Станко, Паја,
Флаш Гордон, Мики, Вуч-
ко, Бим и Бум, Стари
Жућа, Томахаек и при-
ча у сликама Од Икара
до ракете.

Кад је један новинар телефонирао у стан Алекса Гиниса, собарица са изразито ирским нагласком одговорила је да он није код куће. Када је телефонирао други пут, исти одговор му је дао собар, очигледно Јапанац. А трећи пут се јавио баштован са својим „жокни“ нагласком. Најзад, пошто је ипак ушао у Гинисов стан, новинар је открио да у њему нема ни собарице, ни собара, ни баштована, већ да је све њих имитирао сам глумач.

— Господин Гинис није код куће! — то је одговор који добије свако ко га тражи.

Али, и они који га посете често ће осетити да је Гинис, иако с њима разговара, својим мислима потпуно отсутан. У њему ћете пре открити Хамлета, Огела, пуковника Николсона, Роланда или ког другог, само не њега. Захваљујући свом таленту и овој моћи трансформације, он је данас је дан од десет најпознатијих глумача света. За њега се, наравно у шали, каже да је задужено енглеску спољну политику више од Черчила, а привреду можда исто колико познати Харис-трид штофови, или шкотски виски.

Почетком ове године, у луксузном лондонском хотелу „Саваја“ припрећен је у његову част пријем на коме је требало да му се преда прва награда за глуму коју је добио за улогу у филму „Мост на реци Квај“. За овакво слање многи би глумач дао коју годину од свог живота, али Гинис је заложник на свечаност готово пола сата. Стигао је у прљавој кошуљи, у врло старом оделу и каљавим ципелама, с брадом коју није бријао десет дана. Пошто га није препознао, вратар је одбио да пусти у хотел оваквог бескућника. Уствари, Гинис је био обучен као јунак из филма „Баш из коњске губице“ који је тада снимао према роману књижевнице Џојс Кери.

Гинисово лице наједном се преобрази. И његов глас, иначе веома тих, и његово скромно држање, да га нико не

ГЛУМАЦ са хиљаду ЛИЦА

примећује, постају сасвим другачији. Иза врата позоришне гардеробе, он се зачас преобрази у Хамлета, Ромеа или Ричарда Другог. Из његових уста зачује се потпуно неочекиван глас, његови покрети ход, држање — све је ново.

Претерана Гинисова скромност у приватном животу и потреба да себе што више „избрише“, замењујући се другим личностима, одавно је запажена, али нико није знао узрок томе. Чак и кад говори о себи он не каже „ја“. Људи су наслућивали да је у питању нека душевна рана, нека патња коју прикрива иронијом или претераном учтивошћу.

— У њему постоји — каже један од његових пријатеља — чудновато осећање отсућности. Алеково психичко и физичко биће никако да се склопе, да постану једно.

Па ипак, једног дана је одгонетнута његова необична личност. Кључ је наћен у Гинисовом рођењу.

Дошао је на свет 2 априла 1914, у скромној лондонској четврти Мерилбон, а његово рођење није никле званично забележено. Тек пре неколико месеци овај енглески глумач је први пут саопштио оно што је деценијама крио:

— Кад сам рођен, — рекао је он — мој отац је имао 64 године. Био је директор једне банке, богат, елегантан и потпуно сед. Мати ми се звала Агнес. Оца сам видео највише четири или пет пута. Знам да сам био његов син иако су ми рекли да ми је он ујак.

Срећом или несрећом по Гиниса, отац му је умро док је он још био дете. Његова мати, идући за крухом, стално се сељакала, Мали Алек, без подршке оца, без родбине и пријатеља, идући из града у град, увек је био осамљен. Не

знајући шта ће са собом, правно је макете позоришних зграда и прерушавао се у разне особе. „Био би лепо, рекао је једном, кад би човек чешће могао да бежи од самог себе“.

Пошто је завршио гимназију, запослио се у једном огласном заводу. Његова једина разонода било је позориште, о коме је стално маштао.

Једног дана догодила му се велика незгода. Дао је нацрт за оглас и поручио клише. Сутрадан је угледао четири радника како с мукком уносе у канцеларију огромну цинкану плочу. Док су сви службеници устали да виде шта је то, Алек је остао седећи. Њему је све било јасно. Наручујући клише, уместо да запише мере у палима, он их је означио у стопама. „Уверен сам да је то највећи клише који су једне новине икад примиле за своју огласну страну“, — каже он данас без узбуђења.

Уместо да га отпусте, власници завода су га укорили, али за њега је то било толико понижење да је напустио службу.

Сам и сиромашан, узимајући у току дана један једини оброк који се састојао од чаше млека, крофне и јабучке, он одлучи да се посвети позоришту. Дању је ишао бос, да би једни и дозлабога похабани пар ципела сачувао за вечерњи одлазак на галерију чувеног лондонског позоришта „Олд Вик“. Кад је прикупио довољно храбрости, потражио је великог глумца сер Џона Гилгуда и замолио га да га прими за сталног. Видевши пред собом сушти скелет са ужареним очима, Гилгуд му рече:

— Ангажујем вас за почетак наредне сезоне. Али, ви сте невероватно мршави. Молим вас, примите ових 20 фунти.

— Не, хвала, — одговорио је Гинис. — Ја ни у чему не оскудевам.

И уздигнуте главе изишао је из позоришта.

Кад се у њега вратио, Гилгуд му је поверио улогу Олрика у „Хамлету“. Овако мршав, био је сензација за публику; отада он ниједне недеље није остао без посла.

У Олд вика, чувеној „Шекспировој Бастији“ упознаје се са Лоренсом Оливијем и Тајроном Гатријем, добија улогу Хамлета у модерном костиму. Критичари пишу о њему стиче прве љубитеље у публици...

Трећег септембра 1939 Енглеска је ушла у рат, а млади глумач постао је активни поручник у морнарици. Прво је постављен за капетана брода који се још градио и запловио је тек после шест месеци.

Приликом савезничког истраживања на Сицилију догодило се следећи случај. Услед неке пометње, Гинис се искрцао читав сат раније од осталих. Зауоставио се, сам на пешчаном спруду, док су у даљини ајпали отвори непријатељских бункера. Кад се најзад појавио енглески адмирал, поручник му је показао свој часовник и учтиво рекао:

— Оволико закашњење можда ће моћи да вам се опрости у овом ратном позорју на Средоземљу, али на лондон-

ској сцени не би вам га нико опростио.

Још од 1938 Гинис је ожењен и има сина коме је сад шеснаест година. Живе сасвим повучено у једној вили у Ханата.

Најнеобичнија религија на свету

мукама. У току последњих година на овако свиреп начин умрло је 25 „светаца“.

Шеф ове секте је неки Рејмонд Хејс, шездесетогодишњак који има туберкулозу и одбија да се лечи. Живи у брвнари са женом и десеторо деце, ништа не ради већ читаве ноћи лута брдовитом околином и држи пламеном лет-лампе и гута пред њима најстрашнији отров стрихнин. Наравно то су све веште преваре које имају циљ да се обману лаковерне присталице.

За време религиозних обреда под ведрим небом чланови секте често падају у транс. Недавно је тако једна жена дограбила прегршт отровница и устремила се са њима према једном рибару кога је на силу хтела да преобрати у веру „светаца“. Рибар је једва успео да утекне и затражио је заштиту полиције.

Неки човек из Кентакија који је присуствовао обреду „све

таца“ и видео их како се оба-вијају кобрама узео је једну, али га је ова ујела и пошто се отров разлико морали су му от сећи руку. Празноверје чланова секте на југу САД је често тако велико да су виђене читаве групе верника како четвороношке иду и лају на једно велико стабло да би сатерали ђавола у њега.

Пре неколико дана нека Рут Крег из Њу Хоупа (Алабама) придружила се секти. „Хоу змију, дајте ми змију“, — викала је. Разбила је суд у коме се налазила велика зечарка, узела змију у руке, али је одмах жестоко уједена. Одвратили су је да прими лекарску помоћ објашњавајући јој да више неће бити „света“. И она је убрзо умрла. У Трентону у Џорџији свештеник Рис Ремзи умро је од отрова у наручју своје жене забрањујући јој да зове лекара. Хор је за то време певао: „Спреман сам да напустим овај свет... Спреман сам да закорачим у царство бисера!“ За то време недалеко од њега две жене које је он преобратио у нову веру умрале су од стрихнина који су узеле.

Џонијева способност да указује помоћ оболелима била је издалека позната, тако да су му се обраћали и „бели“ и „црвени“. Џони је знао да намести сломену кост и увек је са собом носио залике разних трава, од којих је купвао чајеве и справљао облоге. У крајевима у којима је лекар био велика реткост, овакве услуге су биле од великог значаја за становништво.

Џони »јабуково семе«

У време кад су Индијанци били непријатељски расположени према белцима, Џони је био њихов пријатељ. Они су осетили његову племенитост и веровали су му. Био је лепо приман у индијанским седима, где су делили с њим оно мало оскудне хране и чак слушали његова предавања. Његово пријатељство са Индијанцима и утицај који је на њих имао спасли су многе животе.

Око 1838 Охајо је постао пренастањен за Џонија. Осим тога, био је пун воћњака које је он подигао. Суседна Индија била је, међутим, пушта и дивља. И тако је Џони забацио преко рамена своју врећу са семеном и кренуо даље у дивљину.

У

брдовитим крајевима Тенесија и Кентакија (САД) постоји необична секта Светаца чија се оданост вери цени према њиховој спремности да поју у смрт. То је уствари необично удружење мистика и занесењака који се добровољно излажу опасностима и обавезују да неће тражити лекарску помоћ у случају да тешко повређени преживе. Сасвим је разумљиво да америчке власти енергично гоне чланове ове штетне секте која је прошле године бројала око 2.000 приправника и неколико стотина „светаца“.

Да би добили титулу „светаца“ приправници морају попити неки опасан торов, своје наго тело понудити ватри или обавити око врата и груди најопасније отровнице. Једна одредба њиховог статута забрањује сваку помоћ у самртним

У Индијани је Џони садио јабучке и лечио болесне. Иако је већ био остарио, чврста решеност да служи људском роду гонила га је даље. Његове заслуге за земљу једне младе нације у тешким временима биле су толике да данас многи сматрају Џонија легендарном личношћу, човеком из вилних прича за децу, просто не могући да верују да је такав човек замста постојао.

Године 1847, кад је Џони „јабуково семе“ имао 72 године, после једног дужег путовања добио је запаљење плућа и умро. На хиљаде људи оплакали је овог малог, обичног човека који је посветио свој живот служењу другима.

СВЕ ОЗБИЉНИЈИ ПРОБЛЕМ

Све гушћи саобраћај у великим градовима постаје сваким даном све озбиљнији проблем и зато није чудо што се граничавао ради на томе да се нађе неко решење. Засад изгледа да највеће интересовање влада за уздигнуте једнотрачне железнице, јер се њи ма постиже велика уштеда у простору. Такве железнице

већ постоје у Немачкој, Јапану и САД. Шведани такође у савршавају сличан тип једнотрачних железница, али оне не „висе“ о шини, као што се види на слици, већ својим точковима обухватају шину која се налази испод вагона. Конструктори кажу да је тежиште у овом случају толико ниско да искључује могућност искакања са шине. Ова железница може да достигне брзину од 350 км на сат.

Принова у породици

Мајка-лабудница брижљиво прати сваки покрет својих

птића и пази да им се никакво зло не догоди.

Осирва Галапагос

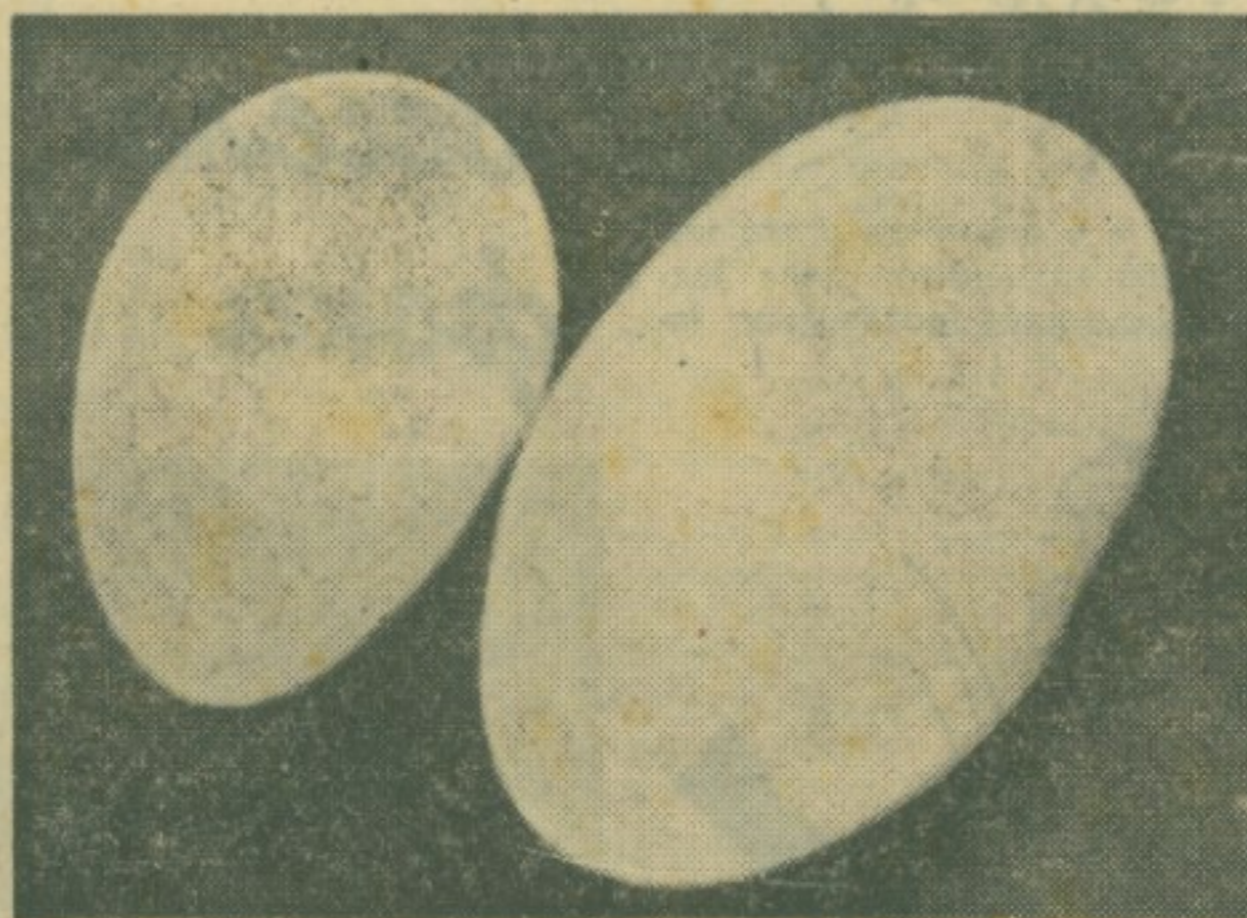
Шпањолци су 1535 године открили у Тихом Океану низ острва, која су на њих оставила необичан утисак нарочито због огромних корњача које тамо живе. Зато су овим острвима дали име Галапагос, што на шпанском значи корњача. Доцније, у 17 веку, ова острва су добила име „зачарана острва“, јер су у то доба она била уточиште многих пирата који су гусарили и пљачкали по мору.

Цветни сат

Овај цветни сат показује време казаљкама тешким 227 килограма. Направљен је у Нијагара Фолсу, у Америци, и сматра се највећим сатом ове врсте на свету. Његова казаљка која показује часове дуга је 381 сантиметар, а минутна 559,5 см. Секундара, неуобича-

јена на оваквим сатовима, дуга је 640 сантиметара а тешка 112 кг. Све казаљке су начињене од челичних цеви. Механизам сата налази се испод бројчаника с мотором од две коњске снаге. Цветно лице сата мења се два пута годишње.

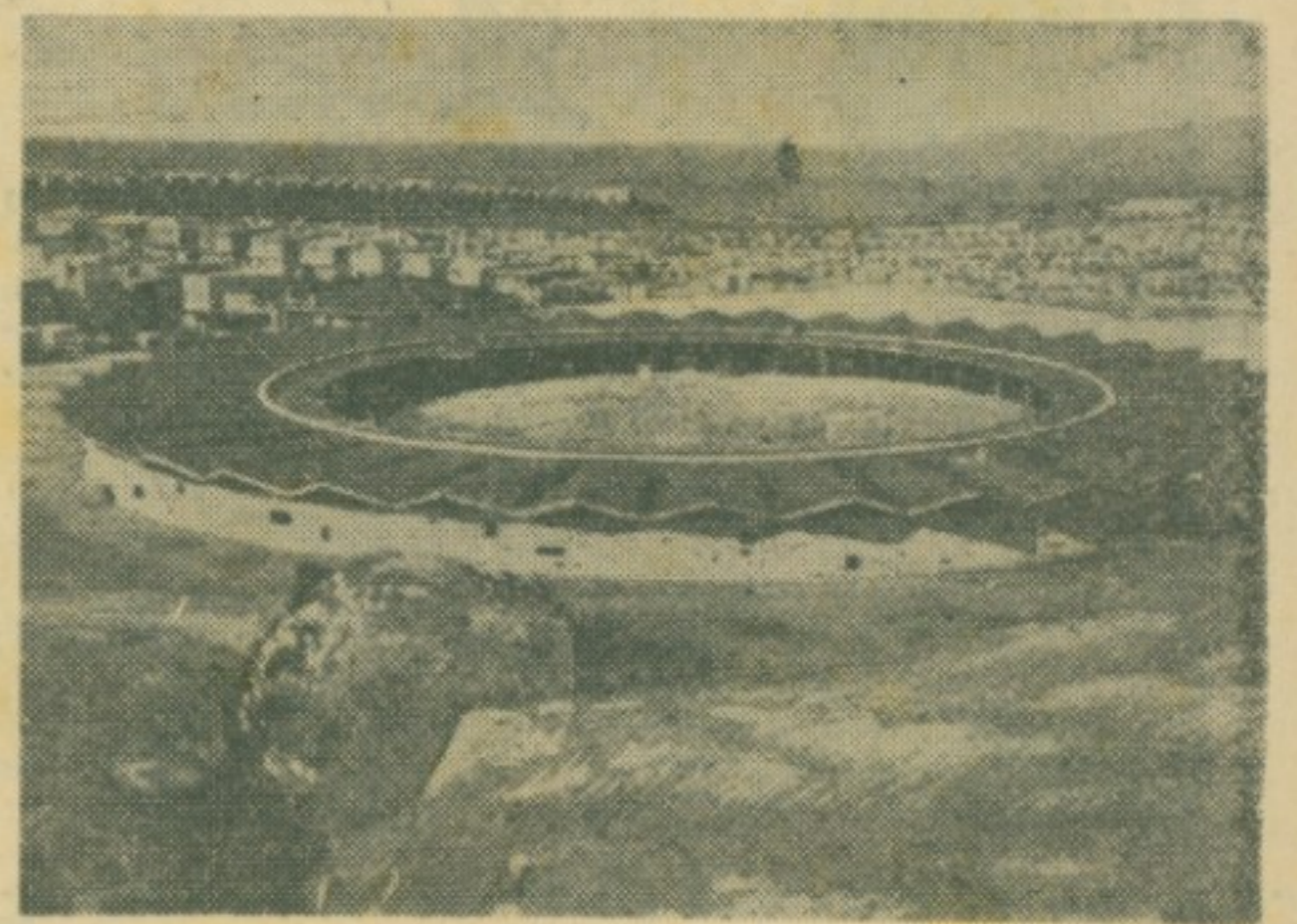

8 јаја — 1 килограм

У нашем листу стално излази рубрика „Веровали или не“, у којој се објављују вести из разних крајева света. Али, ево једног малог „Веровали или не“ и из наше земље. Стеван Филиповић, шеф железничке станице у Бољевцима, у Срему, веома се изненадио једног дана кад је обичао свој кокошињак, у коме гаји неколико десетина кокошака. Међу снесеним јајима налазило се и једно велико као гушчије, а он нема ниједну гуску. Није било сумње: то јаје мора да је снала нека кокошка. Одмах је почео да пази и брзо ју је пронашао — кад је снала и друго јаје, исто тако велико. То је била обична, домаћа кокошка. Кад је Филиповић измерио јаје, видео је да је тешко 125 грама. У сваком јајету налазила су се по два жуманцета. Ова кокошка-рекордерка и даље носи јаја која су по прилици исте величине као прва два.

Школа у облику прстена

У Дејли Ситију, у Калифорнији, гради се школа у облику прстена. Деца која ће похађати предавања у овој школи добиће, како тамо кажу, „зачувано образовање“. Тринаест учioniца и две собе за забаву биће смештене у овом прстену. Отворем простор у средини уредиће се за различита игралишта. Мање кружне кућице спојене с главном имају још помоћних просторија.

Ripley's *ee* ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ!

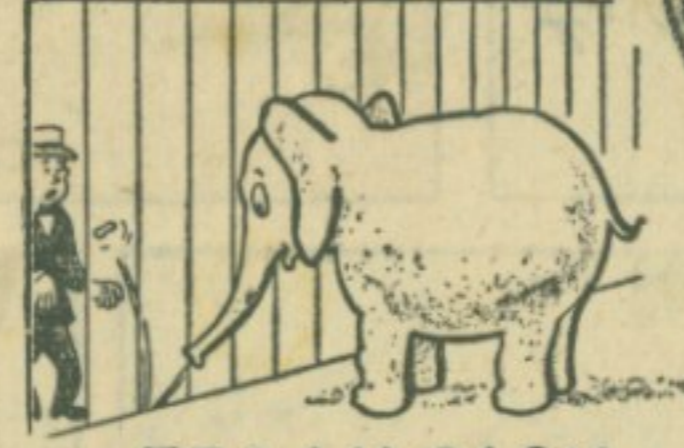

АЛЕКСАНДРА ЗАЈОНЧЕК
ИЗ ВАРШАВЕ
СПАВАЛА ЈЕ 76
ГОДИНА У НЕ ЗА-
ГРЕЈАНОЈ СОБИ С
КОМПАМ ЛЕДА
ИСПОД ПОСТЕЛЕ
НИКАД НИЈЕ
БИЛА БОЛЕСНА
И ЖИВЕЛА ЈЕ
90 ГОДИНА

**БУЈАД
РАСТЕ НА
ЗАВОРУ**
НА ИМАЊУ
Д. СЕНДЕР-
СОНА У
ХЕМИЛТОНУ
(САД)

ОРЕБРНИ НОВЧИКИ ВИ-
ЛИ СУ НЕКАД У СИДАМУ
ПРЕМАЗИВАНИ ВОДОМ ДА
ТИ ЛИЧИЛИ НА КАУРИ
- ШКОЛКЕ

ЈЕДАН СЛОН

У ЛОНДОНСКОМ ЗООЛОШКОМ ВРТУ —
КАД ГОД МУ БАЧЕНИ КИКИРИКИ ПАДНЕ
ВАН ДОМАШАДА — ПРУЖА ДАРОДАВЦУ
МОГУЋНОСТ ДА СЕ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОКАЖЕ
ДАРЕЖЛИВ, ВРАТИВШИ МУ ГА СНАЖНИМ
ДУВАЊЕМ КРОЗ СУРУ

МАРОКАНСКИ ВЛАДАР
ИДРИС II (792-829)

МОГАО ЈЕ У **ОСМОЈ ГОДИНИ**
НАПАМЕТ ДА ИЗГОВОРИ ЧИ-
ТАВ КОРАН
УМРО ЈЕ У **37 ГОДИНИ** КАД
ЈЕ ЈЕДНОМ ПОКУШАО ДА
ПОКАЖЕ ТУ СВОЈУ ВЕШТИНУ
ЈЕДУЋИ ИСТОВРЕМЕНО
ГРОЖЂЕ, ЈЕДНО ЗРНО
ГРОЖЂА УПАЛО МУ ЈЕ У
ДУШНИК И ЗАДАВИЛО ГА.

КАНАДСКИ ДАБАР
НОСИ СВОЈЕ МЛАДЕ У
НАРУЧЈУ

ЗАМАК КЕМДЕН У КЕНЗИНГТОНУ,
У ЕНГЛЕСКОЈ ДОБИО ЈЕ СЕР ВЕПТИСТ ХИКС
У ЈЕДНОЈ ИГРИ КАРАТА
1608

ЗАМАК БЛЕКБРУК (ЕНГЛЕСКА)
И ОКОЛНО ИМАЊЕ ИЗНАЈМИО ЈЕ ЕРА ОД
БЕЛКАРЕСА ТОМАСУ ДЕВИСУ У ВРЕМЕНУ
ОД 1797 ДО 1812 ЗА ГОДИШЊУ КИРИЈУ
ОД ЈЕДНОГ ЗРНА БИБЕРА

ЧУДА НАШЕГ ТЕЛА

Прсти на ногама су најхлад-
нији део тела.

Коса је отпорна на истезање
отприлике колико шинк. Све
власи на глави једног човека
успешно ће одолети тежини
од 2-3 хиљаде килограма.

Један квадратни сантиметар
коже садржи 1 метар крвних
судова, 4 метра нервних вла-
кана и 3 милиона ћелија.

Подвргнута великом прити-
ску, лобања се стисне за пото-
во два сантиметра пре но што
попусти.

Човек може да покреће ру-
ку брзином од 217 км на час.

Нос је у стању да осети ми-
рис 460-милионитог дела јед-
ног милиграма поквареног ја-
јета.

Кожа може да поднесе тем-
пературу од 120 степени.

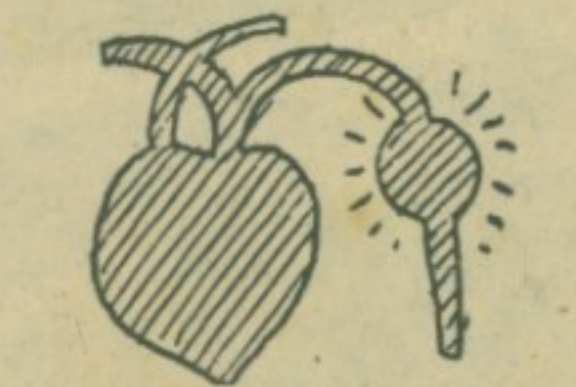
У нашем телу имамо готово
150.000 километара артерија,
вена и мањих крвних судова.
То значи да би они, настајећи
један на други опасали Зем-
љу четвороструким обручем.

Нервни импулси „путују“
брзином од 460 км на час.

Јетра је најтоплије место у
нашем телу. Температура у
њој износи 40 степени.

Артерије у близини срца от-
порне су на притисак од 20
атмосфера.

Јака узбуђења могу да снизе
температуру прстију чак и за
12 степени.

„ХИЉАДУ“ УПОРЕЂЕЊА

Хирурги у једној болници у Индијанополису, у САД, ве-
личину израштаја (тумора) које ваде из човечјег тела прили-
ком операција упоређују с разним предметима из свакида-
шњег живота. Тако они извађене туморе упоређују са: јаје-
том бисерке, црвендаћа, голуба и кокошке; са орахом, ле-
шником, жиром; зрном пшенице, кукуруза, боба, пасуља, гра-
шка, сочива; с поморанџом, мањом поморанџом, лимуном,
мањим лимуном, дињом, шљивом, сувом шљивом, маслином;
новчићем од једног долара и од пет центи; ташном, тањиром
за колаче; врхом оловке, сачмом; лоптом за рукомет, за фуд-
бал; песницом, шаком, палцем, детињом песницом, детињом
главом, човечјом главом...

Из овога се види колико тумор може да буде различите
величине и облика, што има значаја за лечење, и с каквом
прецизношћу амерички хирурзи упоређују његову величину.

СИТНО, АЛИ ЗАНИМЉИВО

- Америчке домаћице годишње потроше 30 милиона конзерви.
- Сваке године се у САД рађа 105,5 мушких на 100 женских беба.
- Најскупљи аутомобилски друм на свету биће „Конек-
тикет терипајк“. Изградња једне миље овог аутопута стајаће
3.566.000 долара, па је разумљиво што ће се возња овим
друмом плаћати.

Весела фока

Ова симпатична фока по и-
мену Роки велики је пријатељ
мале Гери. Дошла је у Енгле-
ску авионом из Холивуда и,
да јој пут не би тешко пао,
стюардеса је у њену лимену
каду с решеткама на горњој
страни, стално додавала кома-
де леда.

Хиљаде фока долазе на оба-
ле Калифорније где се излежа-
вају на песку и стенама. Да
ли ће поћи даље на југ зависи
од годишњег доба. Фока се
храни рибом и одлично је а-
петита.

Иако изгледа јака, фока је
осетљива нарочито на дрвена
обојења када је заробљена.
За разлику од других питоме-
ца зоолошких вртова, никога
не подноси операције, јер јој
анестезија наноси смрт. Често
интелигентнија од пса, врло је
привржена свом дресеру и ве-
ома тугује ако се од њега од-
воји за дуже време.

ДА ЛИ ЋЕ ИХ НАУКА ПРИЗНАТИ?

Медвед-нанди

Године 1927, капетан Хиченс, чиновник енглеске административне управе у Источној Африци, био је хитно позван у једно прилично село. Стигавши тамо, затекао је читаво насеље у страшном

Легенде о „нандију“ одавно се причају не само међу црнцима из племена Нанди (отуд и назив ове тајанствене животиње), већ и у многим другим племенима која живе на територији Источне Африке северно од Капа и Трансвала.

узбуђењу. Нека непозната звер пробила је зид једне од сеоских кућа и одвукла једног човека. На песку око куће остали су трагови њених шапа. У извештају који је поднео о том догађају Хиченс је написао да би величини тих шапа могао да позавиди и највећи лав. Сваки отисак био је бар четири пута већи од отиска човечјег стопала, а по облику потсећао је на лопату. Шапе су биле наоружане дугачким канџама.

Још 1905 године, учесници једне енглеске експедиције, пробијајући се кроз дунгле на платоу Јазингишу (провинција Нанди), неочекивано су наишли на неку чудну и непознату животињу: потсећала је на медведа, глава јој је била дугачка и шиљава, уши мале, тамно крзно покривало јој је само ноге и предњи део трупа. Ловци нису успели да је убију, али се после тога у научној литератури и штампаним списима о тајанственом нанди-медведу. Досад још нико није успео да га убије, али његове трагове видели су многи. Нанди-медвед је чак добио и латинско име.

Становници села тврдили су да ти трагови припадају легендарном „афричком медведу“ који је у стању да поломи најчвршћу ограду и провали сваки зид.

Мачка велика као магарец

Једне ноћи у једном од рибарских села на источној обали Средње Африке (догађај се збио 1920 године) дежурни полицајац, обилазећи пијачни трг, није затекао на уговореном месту свог колегу. Нашли су га сутрадан — мртвог. Био је страшно унакажен. По ранама на телу могло се закључити да га је напала нека крупна звер. У почетку су мислили да је то био лав, мада се у том крају лавови ретко срећу. Касније су, међутим, у згрченој шаши настрадаог човека приметили прамен длака из животињског крзна. Те длаке нису потицале ни од лава ни од леопарда.

Док су полицајци лупали главу покушавајући да реше тајну смрти свога друга, дошла су два веома уплашена човека и дали необичан исказ: признали су да су претходне ноћи хтели да изврше неку крађу на пијачном тргу и да су због тога пратили полицајца. Изненада, угледали су једну циновску мачку која је, као каква приказа, искочила из мрака и однела полицајца кога су они пратили. То је била, тврдили су сведоци, страшна нунда, мачка велика као магарец, која је већ дуго држала у страху читаву околину.

Током наредног месеца „сива пругаста мачка велика као магарец“ убила је у суседним селима још неколико особа. По читавој околини биле су постављене замке, побачани отровни мамци, одреди војника претраживали су читав крај. Напади „мачке“ су престали, али тајанствена животиња није била ухваћена.

Циновска мачка нападала је и насеља стотинама миља далеко од ових села. Један ен-

Недавно је из Африке добијен дуго очекивани извештај: „Нунда ухваћена“. Поводом тога белгиски зоолог Ајвелманс написао је:

„Та животиња, већа од лава, страшнија од тигра, бржа од леопарда, лукавија од риса, вековима је остала непозната. Тек у последње време пошло је људима за руком да ухвати неколико живих примерака. Ако даља истраживања покажу да није у питању грешка или нека превара, ово откриће неоспорно се може сматрати највећим у историји зоологије.“

Тибетски лењивац

Индије, бескрајна пространства аустралиског Запада, планинске области Тибета, веома су мало испитани...

Почетком прошлог столећа један истраживач нашао је у Јужној Америци кости огромне животиње, коју су назвали Целебеса, Борнеа и Централне

милодон. То је уствари цинов-

ски лењивац, сродник данашњих лењиваца, мравоједа и оклопника. Његови остаци били су толико свежи да је зоолог Реј Ланкастер, директор Британског природњачког музеја изјавио да те чудовишне животиње можда још постоје у шумама Јужне Америке. Можда ова незграпна, огромна звер, тромо покрећући своје дебеле ноге, и сада тумара негде у дубини бескрајних амазонских шума, с треском крчећи себи пут кроз испреплетано растиње. Ево, прилази дрвету, усправља се на задње ноге, ослања своје огромно тело на јак реп, хвата стабло предњим шапама и почиње да га тресе. Дрво стење, пуцкета, а цин не одлази док га не обори на земљу. Тада почиње, не журећи се, да једе његово лишће и младе гранчице. Никад не жури: она је већ престигла столећа, а смрт је, судећи по свему, заборавила на њу...

„Весник смрти“

„Нисам успео да допливам ни до средине реке кад сам зачуо крике другова који су остали на обали. Окренуо сам се: право на мене летело је неко чудно биће: дуга, уска крила — не од перја већ од коже — са звиждуком су секла ваздух; огромна уста, отворена као у неком злобном осмеху, била су опточена белним полукругом оштрих зуба. Птеродактил! Циноовски крилати гуштер који је према мишљењу науке изумро још у преисториско време! Пре него што се сумрак спустио на земљу, то чудно биће пролетело је још једном изнад реке, само у супротном правцу. Скрило се у баруштину, у магличастој пари која се дизала над водом.“

Овај цитат није узет из неког фантастичног романа, већ из извештаја научне експедиције која је 1932—1933 истра-

живала унутрашњост Британског Камеруна.

Зоолог Иван Сандерсон, аутор цитираног текста, пише даље да ово чудно биће црначка племена на западној обали Африке сматрају весником смрти. Сваког оног ко га угледа чека неминувна смрт — тврде они.

Исте податке о „веснику смрти“ саопштава и истраживач Питмен. „Слушао сам од Црнца о некој животињи која је веома заинтересовала. О-

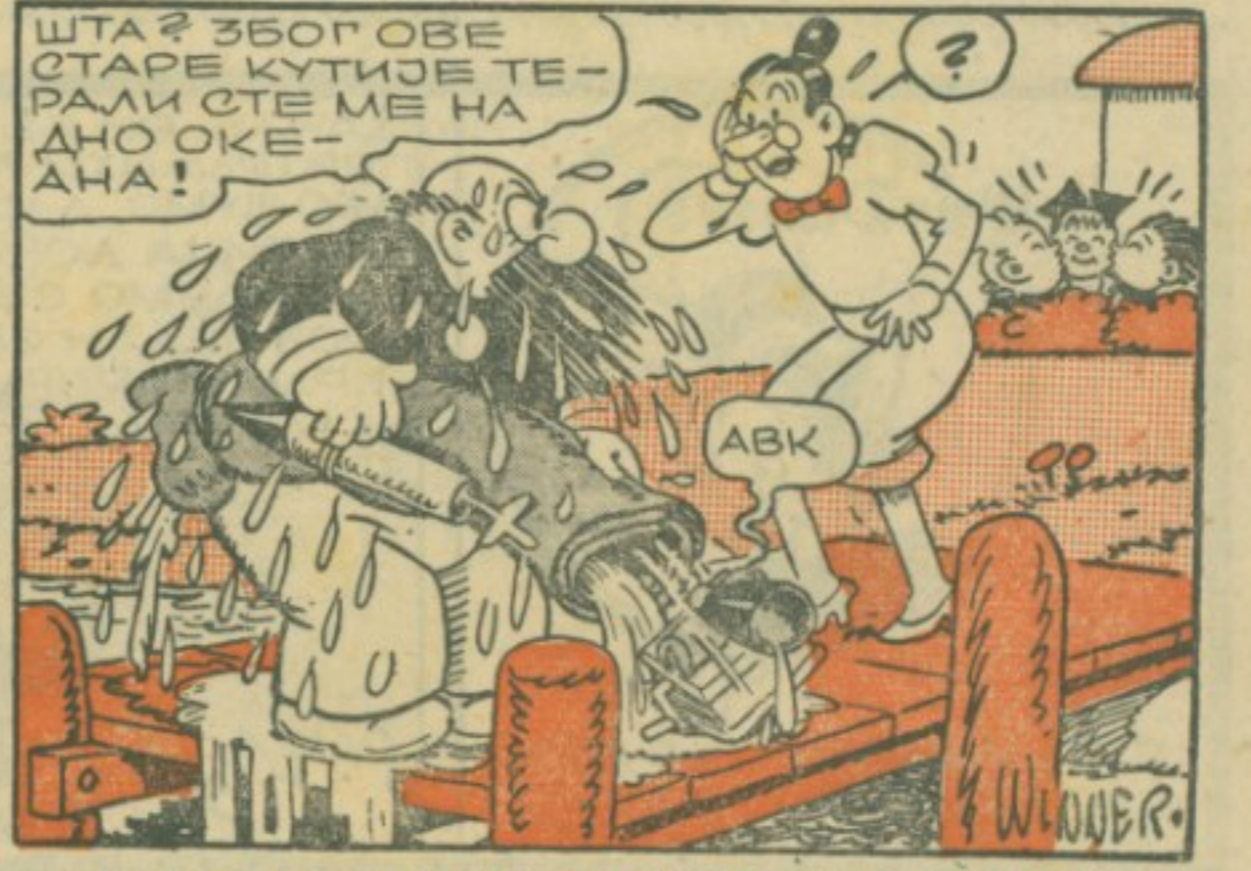
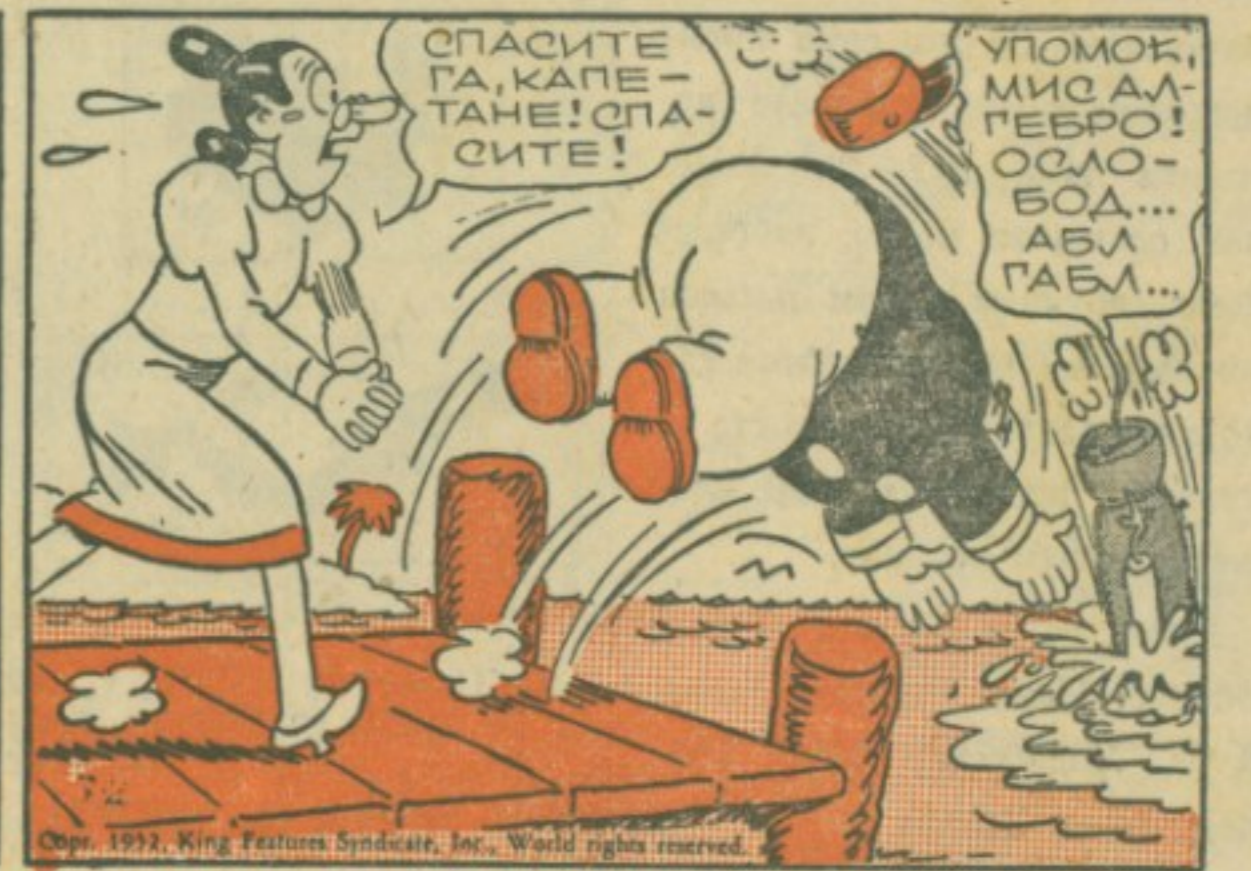
на живи у баровитим крајевима близу долине реке Конга. Већина њених спољашних својстава, судећи по опису очевидца, чини је блиском птеродактилу.“

Ако та животиња не постоји, одакле су онда примитивни ловци и рибари, који не познају палеонтологију, узели те готово верне описе преисториског летећег гуштера?

Све ове животиње наука још није признала. Постоје ли оне?

Будућност ће дати одговор на ово питање. Можда није далеко дан кад ће бити решена тајна нанди-медведа и других животиња о којима причају домороци из овог или оног дела света. Зар није наука дуго оспоравала постојање патуљастог слона, циновске шумске свиње и многих других животиња о којима се данас могу наћи подаци у сваком опширнијем зоолошком приручнику. Само у Африци за последњих 30 — 40 година откривено је бар десет нових, „непознатих“ крупних сисара.

Зожибљаји Бима и Бума

ТАЈНА БРДА КОЈЕ ГРМИ

Звучи невероватно али је тачно: данас, у време вештачких сателита, недалеко од једне железничке пруге налази се место у које још није крочила људска нога. „Брдо које грми“ — тако доморози Родезије зову тај још неиспитани део горњег тока реке Кафве, Замбезије притоке, која извири у граничној о-

тај последњи неиспитани део Африке може продрети само пешачка експедиција Али, како и она да успе кад доморози низашта на свету не пристају да кроче у тај предео у коме се, по њиховом веровању, налази седиште богова.

Река Кафве извири у крају који се налази на 1100 метара надморске висине, а место њеног утока у Замбезу лежи свега 600 метара над морем. Читав ток реке одавно је испитан, сем једног дела у дужини од сто километара који је потпуно неприступачан. На том делу река се сручује у понор с висине од 500 метара, уз страховиту грмљавину, стварајући праве зидове од водених капица који потпуно заклањају видик. Главни водопад на реци Кафве, који још нико није видео, без три пута је виши од Викторијиних Водопада који се сматрају највећим речним чудом на свету. Стручњаци за водопривреду сматрају да би само један део ове огромне снаге био довољан да снабдева електричном енергијом читаву Јужну Африку. Али, да би се једна таква замисао могла остварити, требало би најпре видети и испитати сам водопад. Експедиција која треба да изврши тај задатак чека спремна: недостају јој само водичи и носачи. И поред високих награда, досад се није јавио још ниједан домородац који би био спреман да је прати на њеном маршу до „Брда које грми“.

Још Ливингстон и Стенли, чувени истраживачи великих афричких река, морали су пре сто година да одустану од намере да испитају реку Кафве. Кад су чули грмљавину водопада, сви њихови носачи једноставно су побегли „да не би навукли на себе гнев богова који тамо обитавају“. Ништа боље није прошао ни истраживач-мисионар Шо који је водиче и носаче изабрао међу ученицима своје мисионарске школе.

Међутим, чланови будуће експедиције не губе наду. Њима је пала на ум срећна идеја: да за водиче узму младе Банту-шрице који су у Енглеској завршили разне техничке школе. Поред награде, обећали су им и доживотно запослење на хидроцентрали која ће се градити на овом још невиђеном водопаду.

ОД ЗАМИСЛИ ДО ОСТВАРЕЊА ОРУЖЈА

Често читамо или слушамо о појави неког новог оружја или оруђа, а и не мислимо колико је то дуг процес, колико је много времена протекло од замисли до остварења.

Данас се сматра да је неопходно осам до једанаест година за обављање свих предрадњи до почетка производње оружја. Познато је да за најобичнији посао морамо да прођемо кроз извесне фазе да бисмо га обавили, па тако и овде. За овај посао, према неким подацима, има седам фаза: конструкција, израда прототипа, испитивање и дотеривање прототипа, израда пробне партије односно серије, испитивање пробне партије, израда такване нулте серије (према којој се припрема производња) и напослетку, фаза производње.

ЈОШ 75 ПРЕЖИВЕЛИХ СА ТИТАНИКА

У бродолому „Титаника“, 12 априла 1912. изгубило је животе 1498 путника, а спасло их се близу 800. Пошто су многи у катастрофи изгубили сву своју имовину, исте године организована је велика акција прикупљања прилога, па је у Лондону основан Фонд преживелих са „Титаника“, који још и данас исплаћује ренте. Од прикупљених 414.066, у фонду је остало 101.526 ливри, што је довољно да свим корисницима буде обезбеђена доживотна рента.

Ренте су се исплаћивале половини преживелих. Њих је 1952 године било 117, а данас их има још 75. Уствари, само су 59 од њих преживели бродолом, док су остали чланови породица умрлих уживалаца. Корисници ренте примају око четири ливре недељно.

Две поморске катастрофе, које не заостају много за бродоломом „Титаника“ изазвале су у свету много мање узбуђење. Тако је у бродолому „Емпрес од Исланда“, 1914. изгубило животе 1015 путника, а у бродолому „Лузитаније“, годину дана касније, 1215 путника. За преживеле са „Емпрес оф Исланда“ прикупљен је фонд од 90.637 ливри, а за оне са „Лузитаније“ само 20.065.

Занимљиво је да се упркос створених фондова сви преживели из ових бродолома жаде на недовољне приходе. Они су под председањштвом неке Лорансе Бисли основали недавно „Синдикат преживелих из бродолома „Титаника“, „Емпрес оф Исланда“ и „Лузитаније““ и намеравају да своје питање изнесу пред британски Парламент.

ШАРГАРЕПА ДУГА ЈЕДАН МЕТАР

Како јавља Радио-Москва, совјетски научник професор Михаил Шемјакин пронашао је једно ново вештачко љубиво помоћу кога се могу одгајити шаргарепе дуге један метар и купус чија главица има преко четири метра у пречнику.

КУЛА НА ГЛАВИ

Крајем 18 века није било нимало необично видети жену с фризуром високом чак и преко један метар. Те куле-фризуре правиле су се на тај начин што се преко костура од жице стављала перика украшена лишћем, цвећем и разним накитом. Носити такву кулу на глави није било нимало лако, али жене су се без роптања покравале овој моди.

ИСПИТ ИЗ ГЕОГРАФИЈЕ

На нашој слици видите осам великих острва, односно група острва. Да ли, само према њиховом облику, можете погодити која су? Да бисмо вам олакшали посао, набројаћемо азбучним редом њихова имена, а ви их распоредите где које припада. Тек пошто сте то учинили, проверите своје знање на нашем решењу.

Дакле то су следећа острва: Борнео, Ирска, Исланд, Јапан, Куба, Мадагаскар, Нова Гвинеја, Нови Зеланд.

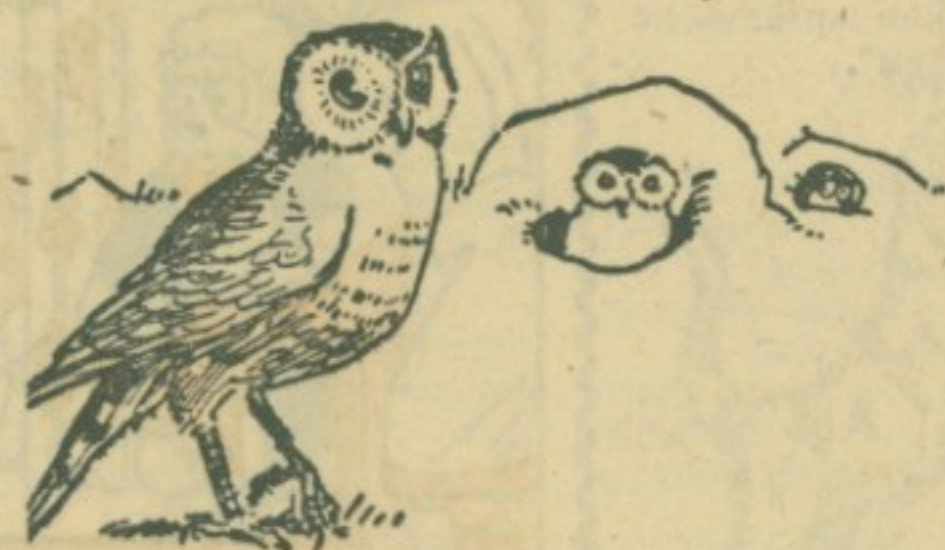

Решење: 1) Борнео, 2) Мадагаскар, 3) Нова Гвинеја, 4) Куба, 5) Ирска, 6) Јапан, 7) Исланд, 8) Нови Зеланд.

АКО МЕДВЕДА ХРАНИТЕ СУВИШЕ ОН ЋЕ УГИНУТИ — ЗБОГ НЕДОВОЉНЕ ИСХРАНЕ!

ДОБРО ХРАЊЕН МЕДВЕД НЕЋЕ ОНДА ТРАЖИТИ И ЈЕСТИ КОРЕЊЕ И ПЛОДОВЕ КОЈИМА СЕБИ ОБЕЗБЕЂУЈЕ ДОВОЉНУ КОЛИЧИНУ ВИТАМИНА ЗА ДУГИ ЗИМСКИ САН

ПРЕРИСКА СОВА

ЖИВИ У ЗЕМЉИ — ОБИЧНО У ЈАЗБИНИ ПЕРИСКОГ ПСА

АФРИЧКА ЖИВОТИЊА **ОКАПИ** ЛИЧИ ИСТОВРЕМЕНО НА КОЊА, МАЗГУ, ЗЕВРУ, ЈЕЛЕНА, АНТИЛОПУ И ЖИРАФУ

ОЧИ ДЕЛФИНА ИМАЈУ ОБЛИК СРЦА

WALT DISNEY'S

ВУЧКО

ДАКЛЕ, ВИ РЕТЕ ПРЕТРАЖИТИ ГОРЊИ ДЕО ШУМЕ, А НАД ДВОЈИЦА ДОЊИ. САСТАВЕМО СЕ КРОЗ ЈЕДАН САТ КРАЈ СТАРОГ МЛИНА!

ДОБРО!

ПЕТНАЕСТ ГОДИНА ОД СМРТИ САВЕ КОВАЧЕВИЋА

„Док Сутјеска вода тече...“

Две-три појединости из живота јунака-револуционара

Приступио је столу пороте плећат и крупан човек. Судије су му понудиле да седне, али је Сава одбио. Почело је са слушавањем са уобичајеним питањима. Није се изненађивао нити збуњивао. На свако питање одговарао је јасно и сигурно, тако да су његове речи много више личиле на оптужбу него на одбрану.

Видећи с ким имају посла судије су се такорећи утркивали да му у исти мах поставе што више питања; настојали су да га збуне. Али Сава је, као и увек, био присебан и хладнокрван и није се дао збуњити. То је зачуђило претседника суда, па га је упитао: „Шта сте ви по занимању?“ кад је Сава одговорио да је радник, судија се насмејао, рекавши му: „Сви сте ви комунисти радници, макар да је реч о учитељу или студенту, професору или инжењеру...“ Други судија га је упитао какву је школу завршио. „Четири разреда основне“ — био је одговор. Ни то му није веровали, насмејали су се на сав глас таквој „дрскости“. А Сава им је одговорио: „Да, ви се смијете. А зашто? Због тога што тешко можете схватити да је знање живота често вредније од онога које се стицешу у школи“. Неколико факултетски образованих људи су очили су се са радником-комунистом...

Кошнице на Миротинским гредама

Изнад села Нудола, у коме се родно народни херој Сава Ковачевић, налази се једно брдо звано Кунска. А изнад њега уздику се чувене литице по имену Миротинске греде, познате многим туристима. Али и многим освајачима. Преко њих, истина, једва корачају срне и дивокозе. Али тула су некад Црногорци, тачно пре сто година (1858), за време битке код Граховца, натеривали Турке на „буљук“, као што хајкачи натерују дивље медведе или вукове. Хиљаде Турака стрмоглавило се низ те стене.

У народу се одавно пре рата причало да на тим стенама има много пчела и кошница. Али нико се није усуђивао да се полне и провери те приче. На то се могла одлучити само посебна, динамична природа каква је био Сава Ковачевић. И заиста, он је једног дана решио да посети и то место, да се „вине небу под облаке...“ Најпре је направио план, па је почео да гради дугачке лестве, као да је намеравао да путује на Месец...

Чим су саљаци за то сазнали узнемирили су се и многи су покушали да га добронамерно одврате од тог похода. Али Сава је, као и увек у животу, остао упоран и непоколебљив. Једног дана поставио је лествице и почео да се пење уз стрме, опасне и оштре нагибе... Корака по корака ишао је Сава ка висинама. Околу су певали цврчи. Чуо се и понеки писак змија камењарки. Орлови су надлетали изнад ненадлог и непожељног госта, као да су се чудили његовој смелости.

Сава би с времена на време погледао надолу. Видео је само огромну провалију. Али за њу није марио, већ је и даље гледао само напред, као што је то иначе увек чинио... И таман кад је већ био близу циља — чуо је јак прасак: његове степенице биле са напола сломљене! Изгледало је да више нема никакве наде, да је све готово. И заиста, многи би у том тренутку изгубили сваку присебност, али Сава ни тада није изгубио самоуверење. Полако је пришао напрелом месту на лествицама и утегао га својим опасачем, тако да је могао несметано наставити пут.

Учинио је и последњи напор. Већ је био на циљу. А чим је избио на врх литице имао је шта и видети: ројеви пчела брујали су на све стране. Стотине кошница, које су саме пчеле направиле, окитиле су врх. Сава је ишао од једне до друге кошнице, али мед није дирао. Оставио га је пчелама да би и даље живеле, да би полизале своје младе... Читав рој

пчела га је испратио. Али га ниједна није ујела, као да су му узвраћале пажњу.

За Саву је све било могућно...

Тако је Сава поступао и у рату. Никад није знао за препреке. За њега је било све могућно: и кад је требало јуришати на бункер непријатеља, и скочити на тенк, прегазити набујалу реку, или се успети на литицу којом су само орлови господарили. Тај његов дух брзо се преносио и на борбе. Народ је оправдано говорио: „Где је Сава — ту је и победа“.

Од првих дана борбе за слободу наших народа Сава је био на челу борбе. Већ тих дана он се истакао и јунашвом и ратничком вештином. За време напада на Грахово, например, Италијани су се били јако утврдили у једној школи, тако да јој партизани нису могли лако прићи. Тада је Сава привукао један топ, назван Пито. Топ је био јако оштећен, такорећи неупотребљив, јер није имао нишанске справе. Али Сава је ипак веровао да ће њиме моћи да габа непријатеља. Привукао је малог Питога и почео нишанити кроз цев! Већ

друга граната погодила је кров школе Италијани и жандарми били су збуњени — откуда партизанима топ. А Сава је наставио да габа. Следећа граната распрла се посред непријатељских војника. Међу Италијанима завладала је паника. „Напред Пито, напред јуначе, ти нас нећеш изневерити!“ — храбрис је Сава свој топчаћ. И, заиста, Пито је остао веран савезник партизана...

Такав је Сава остао целог свог живота, све до јуначке погибије. Јуришао је увек као олуја на челу својих бораца. У више случајева голорук је скакао на непријатељске тенкове, хватајући живе италијанске официре. Једном приликом скочио је на тенк команданта тенковске колоне, узвикнувши: „Предајте се или ћете бити уништени.“ Италијански командант предао је целу своју колону.

... Непријатељски куршум смртно га је погодио кад је јуришао на челу своје дивизије на Сутјесци. Али Савин дух је увек остао да живи у народу. И данас, широм наше отаџбине, петнаест година после његове смрти, наш народ пева: „Док Сутјеска вода тече, умријети Сава неће“.

КАКО ЈЕ ПОСТАЛО ИМЕ АЛЖИР?

Име Алжира новијег је датума и настало је административним декретом од 14 октобра 1839 године, кад је француски министар рата одлучио да ово име замени ранији назив „Француски поседи у Северној Африци“.

Стари Грци су Алжир називали именом Либија, а затим Киренаика и Триполитанија, а Римљани су му дали име Африка. Око 150 године пре наше ере Алжир се звао Нумидија, а затим Мауретанија и Гетулија. Арапи су му касније дали име Ифриквија, а Северну Африку назвали су Магриб ел Аузит, што значи „земља која се налази западно од Дамаска“. Турци су отворили алжирски калифат и назвали га Уалијат Ел Цезаир, а затим Мамелукат Ел Цезаир. Од речи „Ел Цезаир“ уствари је и настао данашњи назив за Алжир.

ПОСЛЕ 76 ГОДИНА...

Библиотека у Толеду, у САД, затражила је пре неки дан од једног свог претплатника да врати књигу „Живот и авантуре Девија Крокета“ која је позајмљена још 1882 године. Наравно, претплатник је давно био умро, али је његов унук морао да плати библиотеци на име „денала“ износ од 500 долара.

ПОБЕЂЕНИ ПРЕ БОРБЕ

Америчком боксеру Цимију Саливену прохтело се једном да му на грудима утетирају име савладаног победника и датум победе. Следовала су доцније и друга, тако да сада његове груди красе 22 имена, од којих је девет тетовирано црвеном бојом — знак победе нокаутом. На питање шта ће му то, Саливен је одговорио: „Била је то испрва обична луд. Али, уколико се више имена низало на мојим грудима, утолико је јаче постајало њихово психолошко дејство. Сваком следећем противнику је „списак“ био стално пред очима и доприносио „рушењу“ његовог борбеног морала.“

Ненасити уљез

Мајка-црвендаћ (док пружа свом подметнутом потомству — младунету кукавице — укусног црва): „Не знам, али чини ми се да ми у детињству нисмо били толики прождрљивци. А овај малишан није стигао да прогута ни оно што сам му

донела а већ тражи још. Толико ја ипак не могу да му набавим“.

Син-кукавица (док чека на ручак): „Могла би мало да се пожури. Прво те донесе на свет, а затим те оставља да умреш од глади. Црева ми крибар захвалан овај мој напредни малишан. Али, кажу да су данас многа деца таква...“

Сутјеска је сама за себе легенда. Али у њој и њеној околини истакло је још много легенди. Једна од њих је и она о јунаштву народног хероја Саве Ковачевића. Многи за то и данас мисле да је Сава постао чувен тек за време рата. А није тако, јер он је био добро познат, нарочито у свом крају, и много година пре рата, када га је народ већ одабрао за свог вођу. Сава је био

истински предводник народа свога краја. Познаници су га и старији и млађи као изграђеног, истрајног и непоколебљивог човека. У рату је само остао доследан самом себи и својим идејама све до јуначке погибије 13 јуна 1943 године.

„Знање живота често је вредније од онога из школе...“

Занимљиво је било Савино држање на суду у Београду пре готово двадесетак година.

ПЛАВИ КАРАНФИЛ

Баштован који усје да сивори каранфилаве боје сивећи ће чишаво бојашиво

Одавно се већ говори о покушајима да се створи црна ружа, као црна дала из романа Александра Диме. Мали број људи, међутим, зна да црна ружа већ постоји и да чак не претставља велику реткост. Многи одгајивачи у разним крајевима света успели су да створе црну ружу, али њихов рад се тиме и завршио. Црна ружа никада није изашла из стаклених башта протеро зато што такав цвет нико не би желео да купи. Црна боја која је остварена с толиким трудом учинила је да „краљина цвећа“ изгуби сваку привлачност за људско око. Латинце такве руже су као увеле, мирис се претворио у задах, а цвет нема онај сјај који имају руже других боја.

Одајивач који жели да створи нове врсте цвећа мора да негује биљке на којима врши опите — да их чува од инсеката и ветра. Нарочито провидном кесицом он штити цвет да на њега не би пао прах са неке друге врсте. Затим, кад дође време за то, по-

купиће нарочито четком полен са једног и пренеће га на тучак другог цвета с којим жели да изврши укрштање. Наравно, укрштају се само исте врсте: каранфил с каранфилом, орхидеја са орхидејом, итд.

но да нека од тих ружа буде и сасвим црвена и бела. Даља укрштања даће нове, друкчије резултате, све док се не створи нова врста, која ће затим остати непромењена и давати увек исте потомке.

Покушаји одгајивача да створе нове боје и облике цветова не ограничавају се само на природно укрштање. Прибегава се и хемским средствима, али без успеха. Једино кад је у питању хортензија добијају се плавасти цветови ако се у земљу ставе једињења гвожђа. Без резултата је остало инфрацрвено зрачење цвета у време оплођавања.

С нарочито упорношћу одгајивачи разних земаља покушавају да створе плави каранфил. Најразличитија средства нису се показала погодна. Ако икад буде створен такав цвет, његов одгајивач ће свакако постати богат човек.

Сваки новостворени цвет је првих петнаест година апсолутно власништво одгајивача, који има права да патентира свој проналазак. Једино он може за то време да га трговачки користи. После тога цвет губи заштиту закона и постаје општи.

КАКВУ СТЕ ОПЕТ ГЛУПОСТ СМИСЛИЛИ?

ОРГАНИЗУЈЕМО АКЦИЈУ ТРАЖЕЊА.

ГУСКА ЧИКА МИШКА ОТИШЛА ЈЕ ОД КУКЕ. ЊЕНИ РОЂЕНИ ГУШЦИКИ ВИДЕЛИ СУ ДА ЈЕ НЕМА. МОРА ДА ЈЕ ЗАЛУТАЛА!

ХМ! МИШКО СИГУРНО СТРАШНО БЕСНИ! ОН ТО ЈОШ НЕ ЗНАЈЕ ДУТРОС РАНО ОТИШАО ЈЕ У ВАРОШ!

ЗАР НЕРЕШ ДА НАМ ПОМОГЕШ, ТАТИЦЕ? БАШ МЕ БРИГА ЗА ТУЂЕ ГУСКЕ!

НАСТАВИТЕ СЕ

Приче о Индијанцима

Соба с џекућом богом

Амерички Индијанци и данас се држе прадедовског обичаја да својој деци дају имена животиња и разних предмета из природе. На западу САД могу се срести дечаки који се вове: Хитроноги Јелен, Велики Зелени Хрст, Дубоко Језеро, Соколово Око и слично. О томе говори и следећа истинита прича о каубоју који је цео живот провео међу црвенокошцима.

Млади кравац послао је своју вереницу у град да купи невестинску спрему. После два дана јавио јој се телефоном и питао је шта је урадила.

— Ох, Циме, у град је тако дивно, — одговорила је вереница. — Станујем у великом хотелу и опавам у лепој соби с текућом водом.

— Текућа вода! — заурлао је каубој. — Да ми више ниси изишла на очи, јер ћу убити и тебе и твог црвенокошца!

Сиромаш каубој мислио је да је „текућа вода“ име неког Индијанца.

Полавица — метеоролог

Један инжењер који је предводио екипу градитеља железничке пруге на америчком Западу чуо је да неки образовани Индијанац, који је био племенски поглавица, непогрешиво претказује време. Инжењер је у два-три маха затражио од њега обавештења о времену и, за дивно чудо, она су сваки пут била тачна. После тога, он је за градитеље пруге важио као признати метеоролог, у чија је предвиђања свако веровао. Све је ишло добро, док једног јутра мудри поглавица није одбио да саопшти инжењеру уобичајену прогнозу.

— Шта се догодило? — зачудио се инжењер. — Да можда нисте болесни?

— А, не, — одговорио је Индијанац. — Ја сам добро, али ми се поварио радио!

Медвеђи зуби и бисер

Приликом обиласка резервата са Индијанцима, нека млада Њујорчанка је са дивљењем посматрала блиставу огрлицу једног крсног Индијанца.

— Од чега је начињена ваша огрлица? — упитала га је узбуђено.

— Од зуба медведа прилија, — одговорио је Индијанац.

— Па да! За вас црвенокошце они свакако имају исту вредност као бисер за нас!

— О, много већу, јер свако може да отвори шкољку, али свако није у стању да удови прилија!

АМБАСАДОРИ ДОБРЕ ВОЉЕ

Често се у нашој ских радиостаница Свака од штампи налази на извештаје о активности радио-аматера. У последње време појединци су се нарочито истакли у приману сигнала са вештачких Земљиних сателита и њиховом снимању на магнетофонску траку.

Њих има свој посебан позивни знак. На пример ЈУ1ЕХЗ означава: ЈУ — Југославија, 1 — Србија, а ЕХЗ је име станице — аматерског радиоклуба „Михаило Пупин“ из Београда. Станица која је добила име може да долази у контакт са аматерима целог света, почев од Шведске, Енглеске и Фран-

Прва организација радио-аматера настала је одмах по завршетку рата и први њени чланови били су учесници НОБ. Касније се она ширила и развила у велику и снажну организацију, која је прерасла у Савез радиоаматера Југославије.

Рад у секцијама је разноврстан, али је главни и основни: конструкторски, где се врше испитивања и експериментисања, примаму и предају вести. Ту су углавном сарстани најактивнији радиоаматери, а по свакој страни у приману и слању извештаја преко аматер-

цуске, преко Америке, Африке и Аустралије, све до поларних експедиција на Антарктику.

Успостављање везе је врло интересантно, некад и веома значајно. Увек се почиње поздравом, затим се примаму сигнали — „упознаје се“, и обављају техничке појединости. Кад се све то заврши, настаје разговор. Ако сте случајно „стари“ познаници, можете и по неколико часова да причате о свему, чак и о некој фудбалској утакмици.

Ради илустрације ево неколико интересантних аматерских веза:

СТАРИ ЖУЉА

WALT DISNEY

Једне вечери, седећи поред своје радиостанице, неки амерички аматер чуо је сигнале за помоћ (СОС). То је телеграфиста брода „Андреа Дорије“ слао позиве кроз етар. Аматер је био у вези с радио-телеграфистом све до његовог нестанка у таласима Атлантика.

Једно дете било је тешко болесно, и пошто је постојала могућност да остане у животу мајка га је пренела у Шведску да би било оперисано. Отац је остао у тешкој неизвесности Али, један шведски аматер му је помогао — слао је сваког дана податке о стању здравља детета.

Прошле године одржан је конгрес за војну медицину и фармацију у Београду. Претставник Венецуеле требало је хитно да добије неко одобрење од своје владе. Обратио се радиоаматерима и они су му помогли. Веза је успостављена. „Амбасадори добре воље“, како називају аматере свих земаља, заиста имају воље да помогну где год могу.

Аматери одржавају честа такмичења. Наши воле нарочито „лов на лисице“: негде на удаљеном скровитом месту поставе се два или три радио-пријемника који у кратким временским интервалима емитују одређене сигнале. Пријемником их такмичар хвата, а помоћу антене одређује правац. Ко први пронађе ове „лисице“ он је победник. Недавно је одржано такмичење у Изолу код Копра и Скопљу.

По обављеном разговору аматер шаље Савезу КСЛ-карту као потврду о одржаној вези.

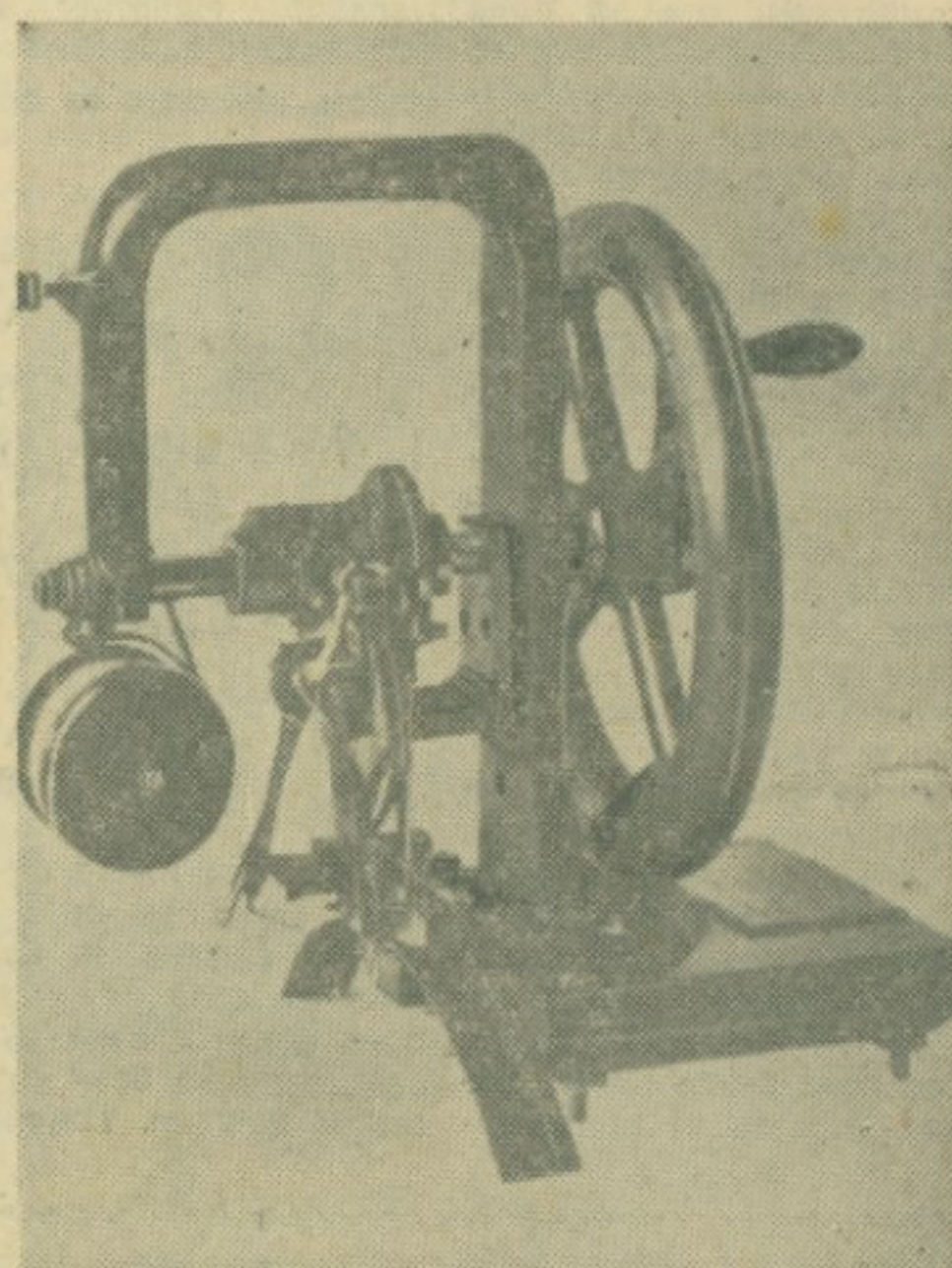
То су веома лепе карте с позивним знаком аматера и техничким појединостима. На основу КСЛ-карте издају се дипломе — аматерски трофеји као знак признања тој станици и њеном аматеру, а посебно земљи чији је он држављанин.

Зато се ми поносимо људима који имају велик број одржаних веза и диплома: један аматер са станице ЈУ1АД има их преко 15.000, а међу младима истиче се студент електротехнике ЈУ1КГ, који је радиоаматер од своје десете године и досад је освојио седам диплома и одржао преко 5.000 веза.

Дивљи магарец је све ређа животиња

Још пре сто година, у пустињама и степима Средње Азије живела је необична животиња — дивљи магарец. Растом је био као мали коњ, жућкасте боје, с белим ногама и белим трбухом. Због сличности и с коњем и магарцем, он је назван полумагарец, и ако је више лично на другог.

Становници ових крајева добијали су од ове животиње врло укусно месо, а корисно су употребљавали и кожу. Данас, међутим, ове животиње све више изумиру, а има их дивљих још само у Туркестану.

ПРВА МАШИНА ЗА ШИВЕЊЕ

Елијас Хау (1819—1867) пронашао је прву машину за шивење која се могла успешно употребити у кућама и у индустрији. До тог времена жене су сваки део одеће морале да шију рукама, улажући велике напоре. Треба напоменути да Елијас Хау није први проналазач машине за шивење. Њу су пронашли други пре њега, али њихови проналазци нису били практични.

За један минут

Једна нова машина у америчким фабрикама електричних сијалица производи траку растопљеног стакла од које се може направити 2.000 електричних сијалица за само један минут.

Кућа на крову аутомобила

Може се рећи мирне душе лица јер се доста штеди и у да техника сада напредује не из дана у дан, већ из часа у час. Не прође ни 60 минута а да она, помогнута људском маштом, не да неку новост било у ком делу света. Сада се у Аустралији конструишу станови на крову аутомобила. Свакако је ово практичније од кућа на точковима прико-

Школа за бербере

На слици се види како се бербери уче свом занату бријући — балоне. Довољан је само мало непажљивији покрет бријачем па да насапу-

Нови шелевизори

На слици се види један од 20 специјално направљених комбинованих телевизијских апарата „Еристал 104“ приказан

на Бриселској изложби. Поред екрана налази се постоље слично бифеу где су смештени радио-пријемник, магнетофон и грамофон. После гледања преноса довољно је да притиснете на дирку и чућете музику из Будимпеште или Милана. Ако желите да запишете неку мелодију, онда укључите магнетофон. Конструктори су водили рачуна да гледаоцу и слушаоцу приближе све могућности одједном. Овај апарат има 20 телевизијских канала што омогућује да прима емисије двадесет телевизијских станица.

Суђење ушакмице из даљине

Недавно је у Лос Анџелосу одржана утакмица у баскетболу између две школе. Судија који је ову утакмицу водио, Ричард Маннинг, седео је удобно испред екрана телевизијског екрана и преко микрофона звиждао и досуђивао казне. Овај експеримент, по мишљењу стручњака, потпуно је успео. Пратећи игру на овај начин, судија је запажао све детаље, а није сметао играчима. Суђење је преношено пре-

ко звучника. Важно је још и ово — не постоји могућност да судија добије „награду“ од незадовољних навијача.

Стаклена башта и пластичне мајерије

Досад се за грађење стаклених башта обично употребљавало стакло, дрво или бетон и метал. Међутим, ако се стакло замени пластичним материјалом употреба дрвета ће се смањити, а стакло, бетон и метал биће сасвим непотребни. На тај начин стаклена башта биће много јевтинија: чак и до

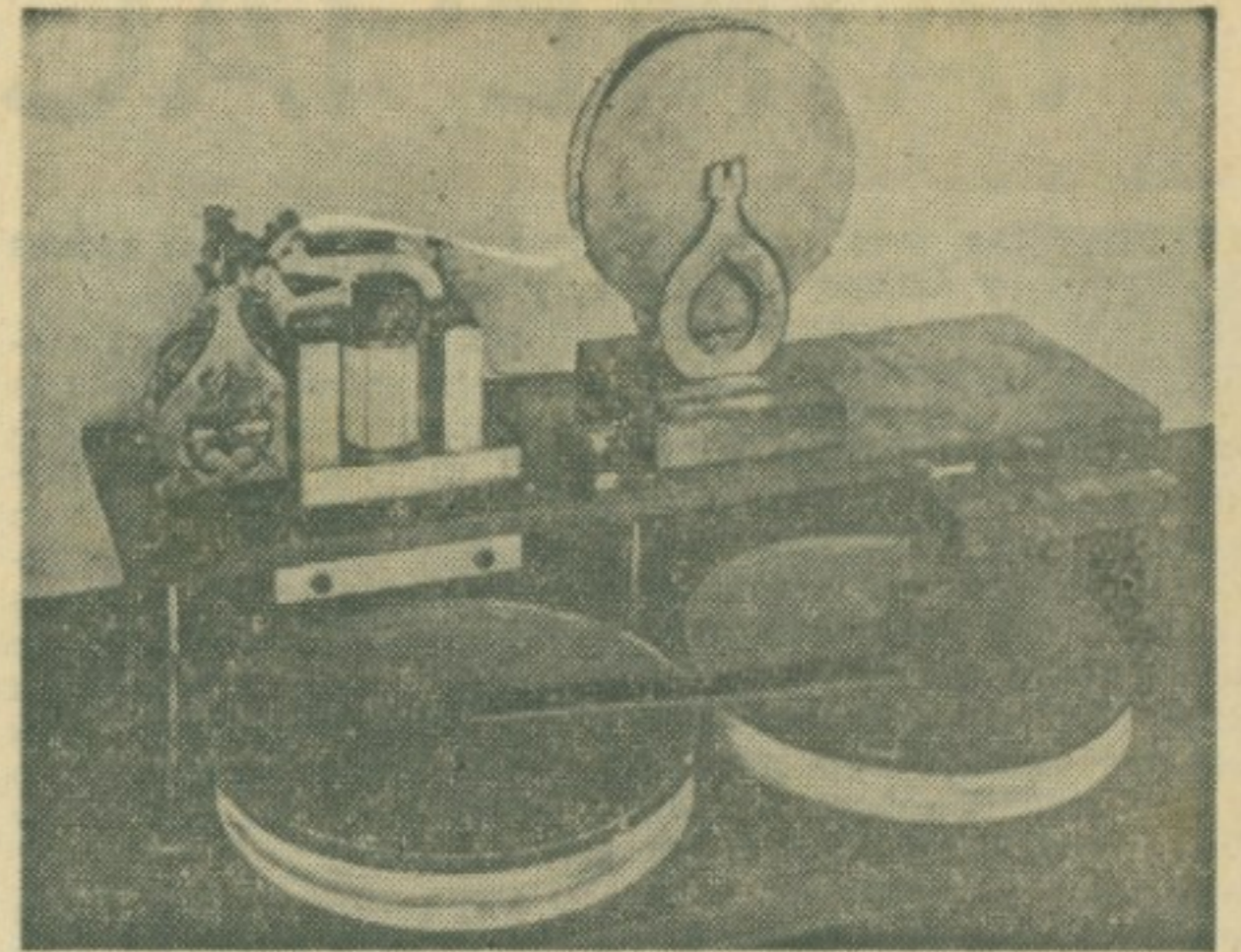
25 пута. Неколико дрвених дашчица и пластична опна — то је све што је потребно за прављење нове зимске баште. Опна се ставља са обе стране дашчице, а ваздух који се налази између служи као одличан топлотни изолатор, па зато оваква зимска башта захтева и мање загревање.

КРВ ОТКРИВА СКРИВЕНЕ БОЛЕСТИ

Можда ће једно откриће стручњака са Џон Холкинсовог универзитета у Балтимору, у САД, претстављати почетак нове ере у историји медицине. Реч је о анализи крви која омогућује тренутну дијагнозу свих болести, чак и ако клинички класични симптоми још нису изражени.

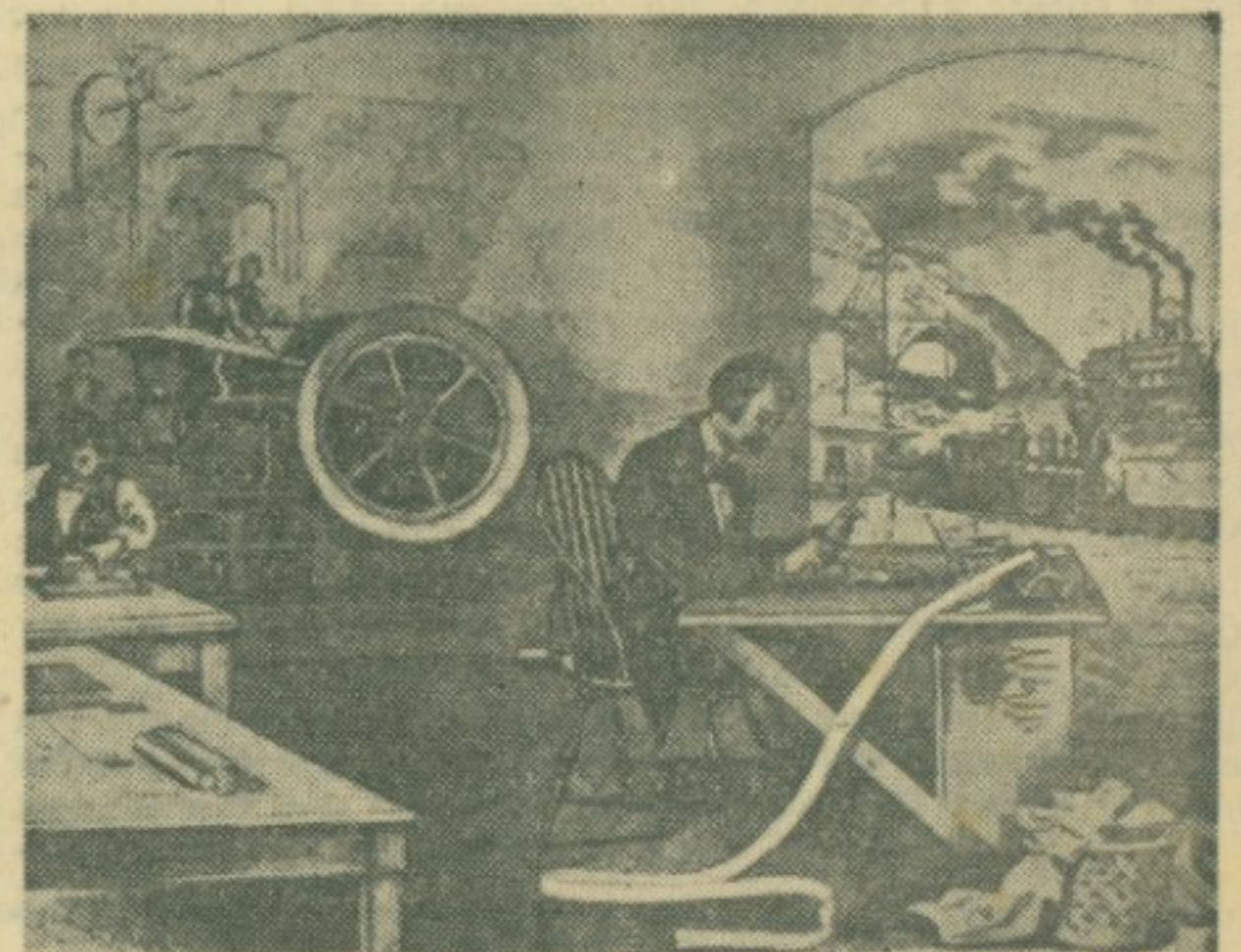
Извештај о том открићу говори о испитивањима једног дела крвног серума код човека. Закључак је изванредно значајан: свака болест проузрокује карактеристичан распоред у том делу крвног серума. Ако испитивања која су у току потврде првобитна запажања, медицина ће најзад пружити лекарима-практичарима сигурно средство за откривање болести у самом

ТО ЈЕ БИЛО 1844 ГОДИНЕ

На слици је приказан апарат помоћу кога је Самјуел Ф. Морзе (1791—1872) послао први јавни телеграм. То је било 1844 године.

ЧЕТИРИ ПРОНАЛАСКА

Ова гравира објављена је 1876 године. На њој су приказана четири проналаска 19 века: штампарска машина, парна локомотива, телеграф и пароброд.

Електрична енергија из запаљеног плина

„Снагом Нијагаре осветлићу Париз, — написао је пре педесет година Никола Тесла. — Неће ми бити потребне ни жице ни каблови... Пронашао сам начин за безични пренос електричне енергије... Ту није важно да ли се она преноси неколико десетина или неколико стотина миља“.

Значај ове замисли може да се схвати тек ако се сетимо да је пре изума Николе Тесле електрична енергија могла да се преноси на удаљеност од свега три километра и да је тада Њу-Јорк, још мали град, морао да има 400 централа распоређених по граду да би се свим фабрикама и становањштву обезбедила електрична енергија.

Никола Тесла није имао обичај да говори о својим изумима пре но што би их потпуно испитао. Али, никад није пратио никакве белешке, тако да је ову замисао понео са собом у гроб. Једна од основних сметњи за остварење његовог плана био је недостатак материјалних средстава. Својевремено, он је добио од познатог америчког индустријалца и банкарка Моргана суму од 150.000 долара за изградњу уређаја који би емитовао електричну енергију од извора до потрошача. Нацрти су већ постојали стварност, али сузма је била недовољна и градња је остала недовршена.

Па ипак, иако није успео да оствари ову своју велику замисао, Тесла је безичним путем пренео електричну енергију 40 километара далеко и запаљно 200 сијалица одједном. По његовим речима, успут је било изгубљено свега 5% енергије, односно три пута мање него при преносу електричне енергије далеководима.

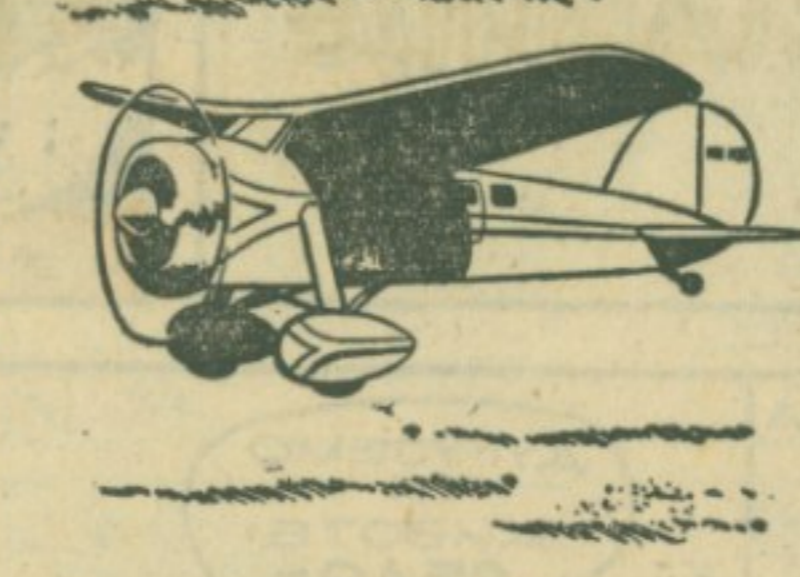
Неколико година после Тесле, енглески научник Рамзеј предложио је нов начин производње електричне енергије у термоцентралмама: уместо да се помоћу плина из пећи покрећу турбине које би произвеле електричну енергију, плин би се запаљив под земљом и непосредно користити за њену производњу.

Али, тек крајем прошле године ову замисао искористили су научници у Совјетском Савезу. Њима је пошло за руком да изграде прву електричну централу са турбинама у које се плин доводи непосредно из земље. У близини Туле, у малом месту Сатско, налазе се огромне наслагае литијата слабог квалитета. Да би се до њега дошло, било је неопходно отворити рудник, ископати јама, монтирати торњеве, дизалице и друге уређаје. За то би била потребна велика новчана средства и многи рудари. А много је једноставније да се плин допрема непосредно у турбине.

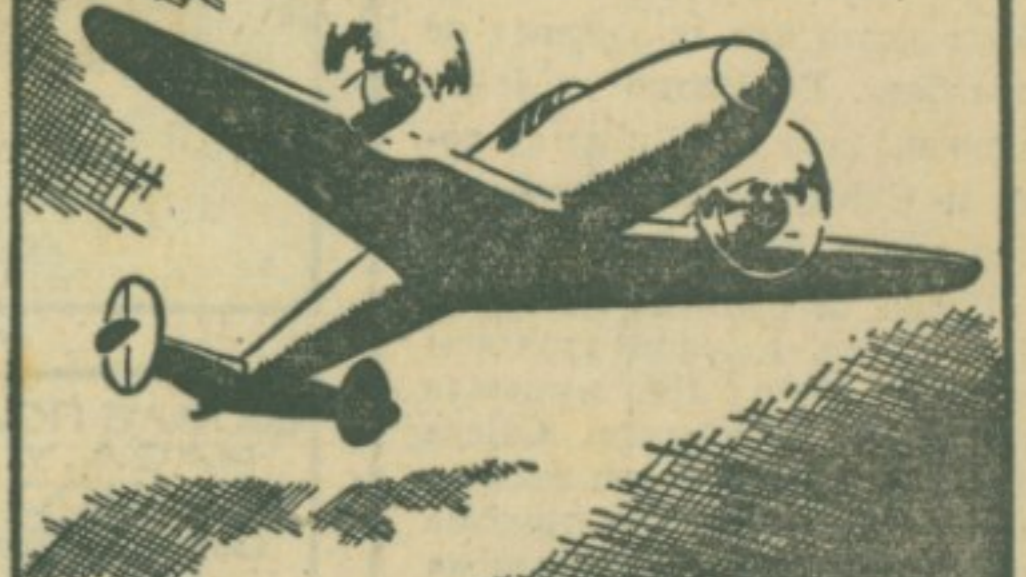
Научници су у ту сврху изградили моћну црпну станицу помоћу које се допрема ваздух на дубину од 40 метара, како би се изазвало сагоревање угља. Другим постројењима доводи се подземни плин у посебне резервоаре, одакле се кроз филтре и хладњаке преноси у турбине. Систем је доста компликован, али ипак економичнији од вањња угља и његовог искоришћавања за добијање топлотне, односно електричне енергије.

WALT DISNEY ОД ИКАРА ДО РАКЕТЕ

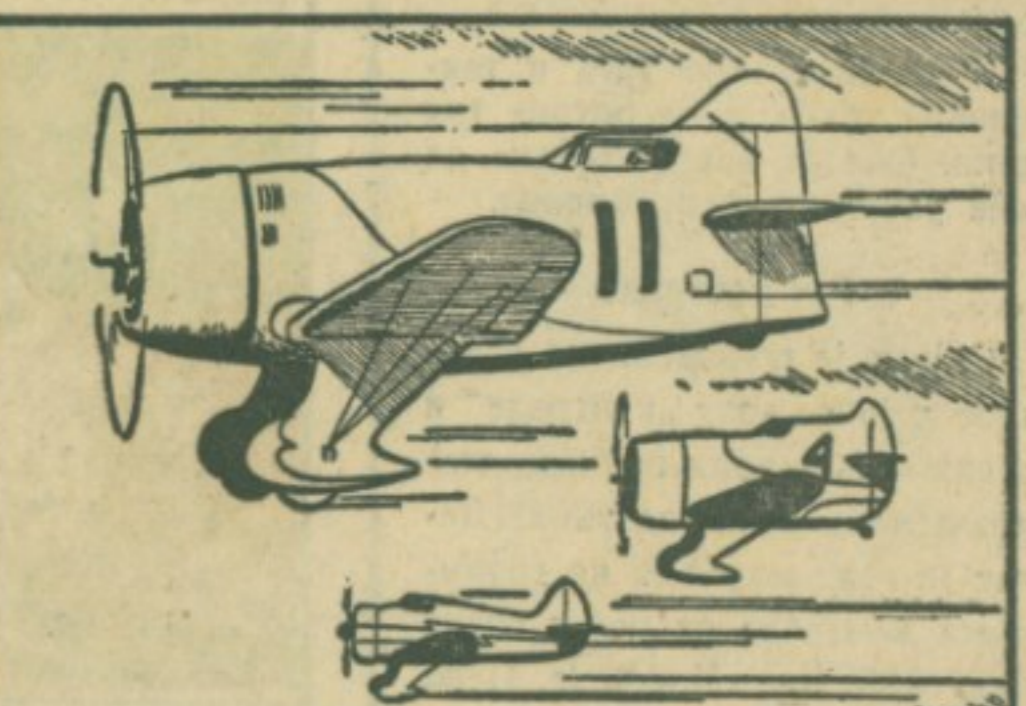
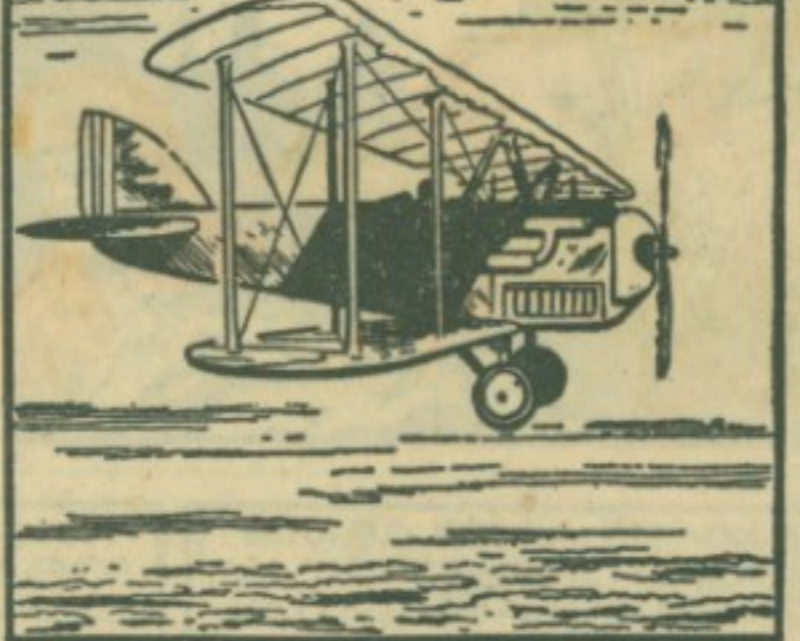
ПОСЛЕ СВЕГА НЕКОЛИКО ГОДИНА ПОСТ И ПЕТИ ОБЛЕТЕЛИ СУ ЗЕМЉУ ЗА 4 ДАНА И 10 ЧАСОВА.

ЈОШ НЕКОЛИКО ГОДИНА И ХАУАРД ХУЗ ИЗВЕО ЈЕ ТАС ПОДВИГ ЗА МАЊЕ ОД ТРИ ДАНА! АВИАЦИЈА ЈЕ ПОСТАЈАЛА СВЕ ДАНА... СВЕ БРЖА...

...НАПРЕДУЈУЌИ СТРАХОВИТИМ ТЕМПОМ... ЛЕТОВИ НА ВЕЛИКИМ ВИДИНАМА ДОНЕЛИ СУ НОВЕ ТИПОВЕ АВИОНА НА КОЈИМ СЕ КРИЛИМА НИЈЕ ХВАТАО ЛЕД.

ТРКЕ У ВАЗДУХУ ЗАХТЕВАЛЕ СУ БРЗЕ АПАРАТЕ.

ПРВА ВАЗДУШНА ПОШТА, УВЕДЕНА 1918...

САДА СУ АВИОНИ ЛЕТЕЛИ СВУДА, ОКО ЦЕЛОГ СВЕТА... ПРЕВОЗЕМО СВАКЕ ГОДИНЕ СВЕ ВИШЕ ПУТНИКА. НЕКАДАШЊЕ РАТНО СРЕДСТВО ПОСТАЈАЛО ЈЕ У МИРУ СВЕ КОРИСНИЈЕ.

НАСТАВИКЕ СЕ

НАЈНЕЧАСНИЈА

ТРКА НА СВЕТУ

Два пута годишње у Сијени се одржава коњска трка, највероватнија и најнечаснија на свету. Сијена је град у Средњој Италији, који као да је још у Средњем веку. Награда победника, такозвани „палио“, увек је иста: велики правоугаони комад швиле на коме је руком измалана нека црквена слика. По награди је и трка касније добила име. Да би се освојио тај комадић ткавине, који не вреди више од неколико стотина динара, потроши се сваке године читаво богатство — за подмићивање.

Према добро провереним подацима, прошлогодишњи добитници палија издали су око десет милиона лира да би свом јахачу обезбедили победу. Део тог новца исплаћен је другим коњевима да би задржали своје коње и да би секли пут онима који се нису могли потплатити. Најчудније је што су подмићивани и они за које се сматрало да би могли подржавати супарничког јахача и давати новац да би се њему обезбедио успех!

Али, палио није само најнечаснија трка на свету, већ и једна од најстаријих, и најопаснијих. Потиче још из XIII века, а правила су јој дефинитивно утврђена 1659 године.

Трке се одржавају два пута годишње о верским празницима: 16 августа на дан Велике Госпојине (први пут је трчана 1261) и 2 јула на дан Дјевице Провенсанске (уведена је у XVII веку).

У Сијени која има 57.000 становника, нађе се на дан трка два пута толико људи. Посматрачи долазе из свих околних места, па чак и из других, често веома удаљених. Долазе и странци. Хотели, приватне собе и гостионице тако се напуне да се нигде не може добити место ако се унапред не обезбеди. Вероватно да је од давнина тако било и да су трке за Сијену претстављале добар извор прихода.

Палио се одржава на Пјаци дел Кампо, главном градском тргу. Да би од трга начинили хиподром, становници Сијене посипају камене плоче песком, а око стазе подижу трибине које су пружају све до балкона средњовековних зграда што окружују трг.

Стаза води око трга и такмичари треба да је оптрче три пута. Она је неравна, тако да има узбрдица и низбрдица.

Рат контрада

Сијена је подељена на квартаве који се зову „контраде“ и сваки коњ у трци припада становницима једне од њих. Данас је град подељен на седамнаест контрада од којих свака има своје име: Корњача, Пуж, Шума, Орао, Талас, Пантер, Ован, Кула, Једнорог, Шокоља, Змај, Гуска, Жирафа, Гусеница, Вук, Слон и Бодљикаво прасе. До јула 1720 године свака контрада имала је свог коња, а онда, кад су два гледаоца погинула, трчи само по десет коња, на смену, сваке године из других контрада.

Недељу дана пред трку, петнаест до двадесет коња, којима су бројеви исписани на сапима, почињу да тренирају. Иначе, они преко читаве године вуку кола. Капитени контрада затим одаберу десет грла која им по брзини и издржљивости изгледају најужедна ченија. Најзад, на степеницама градске већнице коцком се извлачи који ће коњ припасти којој контради и — од тре-

нутка кад се то обави насеља су у међусобном рату.

Борба за победу настаје истог часа: набавља се новац за награду коњевима, који су већином из околних места, исплаћују се мита, организује се даноноћно чување коња и јахача, јер грло које обולי или буде повређено не може се заменити. Јахач се чува и да не би био потплаћен, а пазе се и на капитена контраде, јер у време палија не зна се ко кога подмићује.

У току недеље која претходи трци одабрани коњи и јахачи два пута дневно излазе на тренинг да би се привикли на стазу и једни на друге, а уочи самог такмичења припремају се последње подвале.

Сандук барута је потпаљен...

Свечаности пред трку почињу ујутро иако се такмичење одржава око седам сати увече. У средњовековним одећима, претставници контрада дефилију кривудавим градским улицама и окупљају се на главном тргу. На челу марширају стегоноше, по двојица у реду, с развијеним заставама. Пред катедралом почињу да изводе разне вежбе и вештине рукујући заставама. И то чине по паровима; двојица најбоље увежбаних добијају посебну награду.

Тако у разним парадама и приредбама протекне читав дан. Свакако да и та шаролика слика грађана одевених у ста-

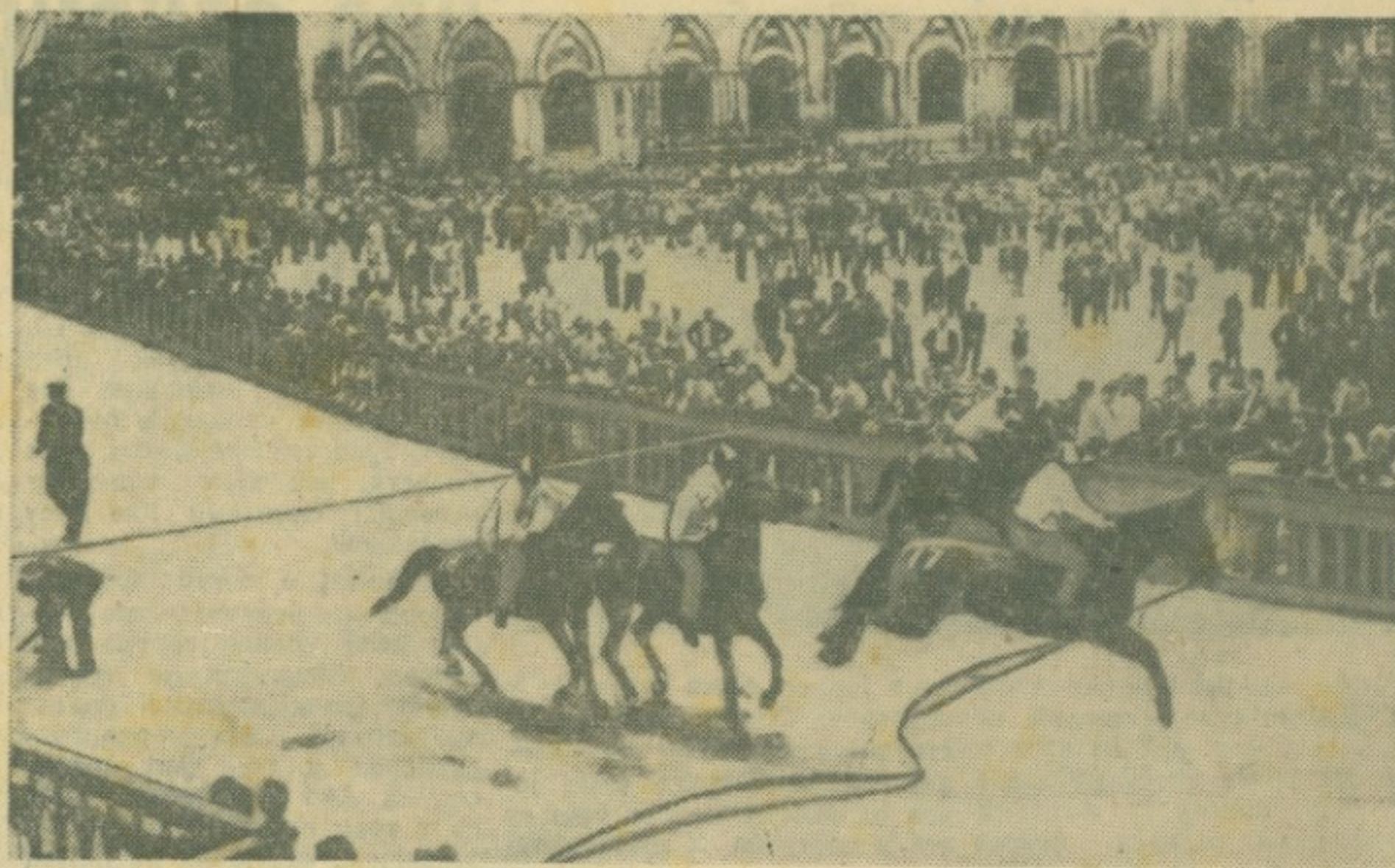
ринска одела, њихове игре и разна такмичења, привлаче по сетнице исто колико и трка.

Најзад, кад је дан већ на измаку, на трг долази главни судија трке, кога прати одред полицајаца. Понекад га полицајци не напуштају још неколико дана после трке да би га заштитили од беса победених. Потом се построје јахачи. Судије сваком од њих предају по један корбач од уплетене воловске жиле који служи крлико за коње, толико и за међусобно ударање којеја.

На старту се преко стазе разалине конопац, такмичари узашу неоседлане коње и чим се построје за полазак — почиње ударање корбачима.

Једном је коњ „Вукова“ био фаворит, па су се „Жирафе“ и „Пантери“ договорили да га онемогуће да победи. Њихови су којеји на старту тако изударали јахача кога су били најмили „Вукови“ да се није могао такмичити.

И стартни знак је необичан

као и читава трка: главни судија приноси упаљену бакљу сандуку пуном барута. Кад одјекне експлозија, трка почиње. Уз дивље повике посматрача, нарочито оних који су се кладили, коњи потрче стазом. На пола пута чека их најопаснији део: кривина под правим углом. Она је ограђена балама сламе, што је многим јахачу спасло живот.

Разне подвале

Први коњ који прекорачи линију циља победник је, чак иако на леђима нема јахача. То се последњи пут догодило у јулу 1947. Капитен једне контраде, видевши да је коњ који му је коцком додељен стар али искусан тркач, дао је овакво упутство јахачу: падни с коња одмах на почетку трке. Коњ се дотад више пута так-

мичио, знао је стазу и само је без јахача могао развити довољну брзину да победи. Да га остали којеји не би скренули с пута, начињене су му узде од картона. И заиста, кад је његов јахач „пао“, други су покушали да ухвате коња за узду и скрену га спута, али се она увек видела — и коњ без јахача стигао је први!

Наравно, има коња који без јахача не могу да победе. И то се користи. У једној трци коњи „Овна“ и „Слона“ трчали су упоредо. На оној опасној кривини сачекала их је једна спрасна навијачица „Слона“, ухватила за узду и задржала коња „Овна“ и тако срушила његовог јахача. У следећем кругу исто је учинила и с коњем „Куле“ који се приближавао њеном штићенику. Захваљујући „пожртвовању“ ове жене, победио је „Слон“.

После трке, која траје свега неколико минута, победнику се свечано предаје палио. Контрада чији је коњ победио креће са заставом кроз град и исмева побеђене, што често доведе до туча. Најзад се победници окупљају на својој „територији“ и организују банкет којим прослављају успех.

Колико су чувене лудости што се у Сијени почине пред палио и на сам дан трке, најбоље показује анегдота коју сами грађани причају:

„Почетком XIX века једна градска делегација оде код аустријског војводе Леополда V, тада гувернера провинције, да га замоли да им сагради душевну болницу. Његов одговор је био кратак:

— Вама то није потребно. Вратите се у Сијену и затворите градске капије!“

ТОМАХАВК

ОСВЕТА ДЕВОЈКЕ ПОГЛАВИЦЕ

С ДРУГЕ СТРАНЕ ОГРАДЕ

СЕДОКОСИ! ХВАЛА ТИ ШТО СИ ЕКОГМОЗИЈОМ БАРУТА ЗБУНИО РАТНИКЕ!

ЧУЈ МОЈЕ РЕЧИ! ЗАВУЦИТЕ СЕ У ОВА ШУМРА СТАБЛА! ОПАСНОСТ ЈОШ НИЈЕ ПРОШЛА!

МАЛО КАСНИЈЕ

БЛЕДОЛИКИ СУ СВОЈЕ КОРАКЕ УПУТИЛИ У ШУМУ! ЗА ЊИМА... БРЗО!

ОЧИ СУ ТИ ЈОШ ОШТРЕ, СТАРИ!

ПОСЛЕ ПОЛА ЧАСА, У ЈЕДНОЈ СКРИВЕНОЈ ДОЛИНИ...

ДУГУЈЕМО ТИ ЖИВОТЕ СЕДОКОСИ!

И ТИ СИ МЕНЕ ТОЛИКО ПУТА СПАСАО, ТОМАХАВК! МОЈ НАРОД ЈЕ ЗАВЕДЕН... ОСЕЋАЊЕ ПРИЈАТЕЉСТВА ЗАМЕНИО ЈЕ МРЖЊОМ!

ОМОГУЉИО САМ ВАМ ДА ПОВЕГНЕТЕ ДА БИСТЕ ПОТРАЖИЛИ БЕЛОГ ЧОВЕКА КОЈИ ЈЕ УБИО НАШЕГ ПОГЛАВИЦУ И ПРЕДАЛИ ГА ПРАВДИ!

ЗАХВАЛАМ САМ ТИ СЕДОКОСИ... АЛИ, УБЕЂЕН САМ ДА ЈЕ БЕЛИ ОБЛАК ПАО ОД РУКЕ ИНДИЈАНЦА...

ОТКУД ТА СУМЊА, ТОМАХАВК?

КАД МИ ЈЕ ЈУТО СЕМЕ ПОКАЗАО ОЛОВНУ КУГЛУ КОЈА ЈЕ ПОГЛАВИЦИ ОДУЗЕЛА ЖИВОТ, ПРИМЕТИО САМ НА ЊОЈ ПУНО СИТНИХ РУПИЦА... ШТО ЗНАЧИ, ДА ЈЕ КУГЛА НЕИСПРАВНА!

НИЈЕДАН ЛОВАЦ ИЛИ НАСЕЉЕНИК НЕКЕ СТАВИТИ У ПУШКУ ТАКВУ КУГЛУ... ТО БИ МУ УПРОПАСТИЛО ЦЕВ!

ТАЧНО, ДЕНЕ... НЕПОШТЕНИ ТРГОВЦИ СКЛОНИ СУ ДА ТАКВУ ТАНАД УТРАПЕ ИНДИЈАНЦИМА!

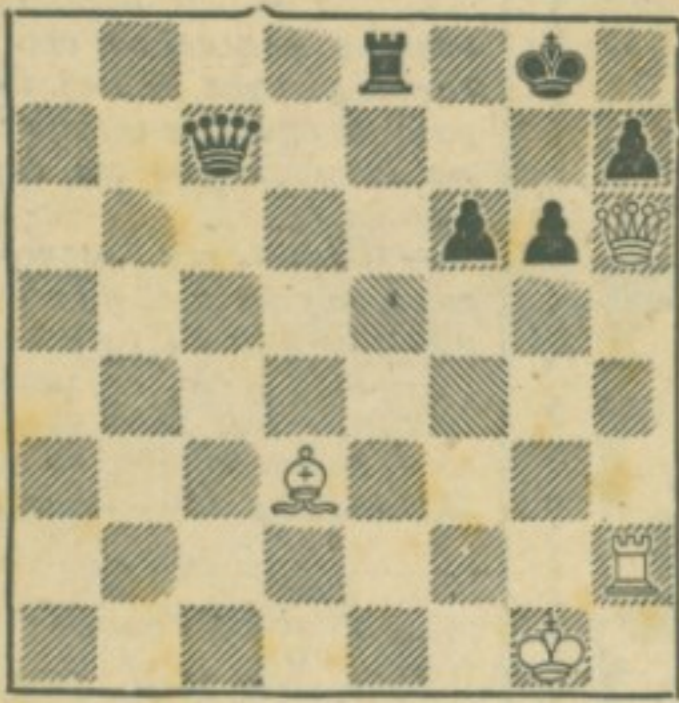
ДРУГИМ РЕЧИМА, ПОГЛАВИЦУ ЈЕ УБИО ИНДИЈАНАЦ ПРЕОДЕВЕН У БЕЛОГ ЛОВЦА! АЛИ, КОЈИ?

СУМЊАМ НА ЈЕДНОГ... АКО ЈЕ СЕДОКОСИ СПРЕМАН ДА НАМ ЈОШ ЈЕДНОМ ПОМОГНЕ, МОЖДА...

НАСТАВИЋЕ СЕ

Учимо шах XXI

Примити или одбити понуђену фигуру? Позиција коју ћете сада видети показује вам да понуђена фигура може за једног играча да значи и пораз и победу. Пораз — ако примите ту фигуру; победу — ако је одбијете.

У десетој лекцији, кад је било говора о вредности фигура, рекли смо да један ловац вреди отприлике колико три пешака. Према томе, бели и црни овде су подједнако јаки. Али, погледајмо шта ће се догодити ако је бели на потезу и понуди црном ловца за пешака, а црни прими ту жртву:

- 1) Лд3:г6, х7:д6
- 2) Дх6-х8+, Кг8-ф7
- 3) Тх2-х7+, Кф7-е6
- 4) Дх8:е8+, Ке6:д6
- 5) Тх7:д7, Кд6:ц7

Сада бели има даму, а црни два пешака. Разуме се, бели је победник. Он је жртвовао ловца за пешака, затим однео топа и, на крају, добио краљицу за топа. Пораз црног дошао је као последница примљене жртве. А шта би било да је црни, место узимања ловца, вукао неки други потез?

Вратимо се позицији каква је била у почетку, само нека црни у свом првом потезу, кад бели однесе ловцем пешака, остави тога ловца на миру и дамо са поља ц7 оде на поље г3 и нападне белог краља. Сада бели може ићи да се закљони топом, или да иде краљем на поље ф1 или х1. Ма шта да учини, пораз му је неизбежан, јер црни долази топом са поља е8 на поље е1 и — мат!

Као што шахисти кажу, бели је, у овом другом случају, изгубио добијену партију.

БРОЈ БОЛЕСНИКА У ПСИХИЈАТРИСКИМ КЛИНИКАМА

Душевне болести претстављају у већини држава један од главних медицинских проблема. Тако је у Француској на почетку прошле године било 108.696 лица на лечењу у клиникама за душевне болести, што ће рећи 0,24 одсто становништва ове земље. Трошкови њиховог издржавања достижу суму од 30 милијарди франка годишње. У Енглеској је проценат душевних болесника још већи (0,34), а тако и у Шведској (0,42), у САД (0,38) и Норвешкој (0,54). Већина болесника који долазе на лечење остаје на клиници од 1 до 3 месеца, после чега излазе опорављени.

ИНСЕКТ КОЈИ ИЗАЗИВА КИЈАВИЦУ

Амерички лекар Х. Осгуд, тражећи изазивача јаке кијавице, астме и неких плућних обољења, дошао је до закључка да је то једна мушица коју пејачи употребљавају као мамац за рибе. Овај инсект личи на малог лептира, чија су крила покривена ситним длачицама. Оне се у ваздуху распадају у прах који људи удишу, и они пресетљиви на њега добијају нападе бронхијалне астме. Ларва овог инсекта живи на обалама потока, река и језера у влажној маховини или у опалом лишћу. У САД се сада испитују средства за уништавање овог инсекта, док у Европи није још пронађен.

СУНЧАНИ ФРИЖИДЕР

Двојица израелских инжењера са Технолошког института у Хаифи, Офер и Гулади, изумели су фрижидер који функционише помоћу сунчане енергије. Једном цеви фрижидер је повезан са скупљачем енергије који је инсталиран на крову.

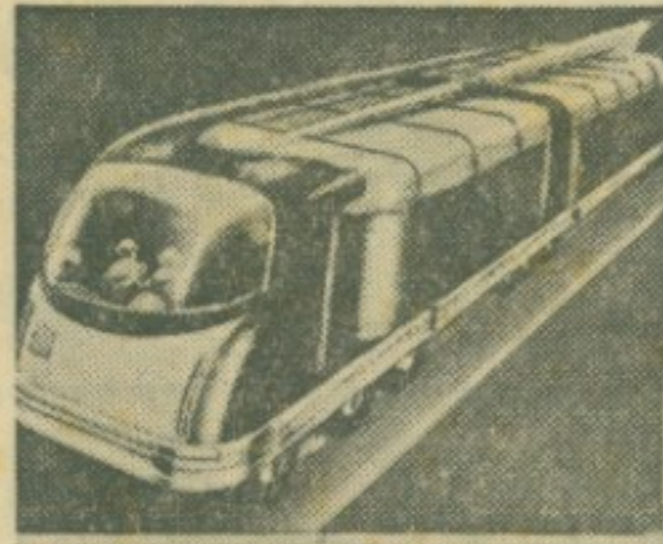
ВЕШТАЧКА МУЊА

Истражни институт у Минеаполису, у САД, свопитио је да је из једне бродске лабораторије испалена вештачка муња јачине милион волти која је путовала по лебдећој жици око хиљаду метара.

МАГНЕТОФОН ПРОТИВ АЛКОХОЛИЗМА

Токиска полиција изумела је нов начин борбе против алкохолизма. Сваки пијан човек који прави изреду води се у полицијски комесаријат, где се на магнетофону десет минута снима све што говори. Када се сутрадан отргне, алкохоличар чује све бесмислице које је рекао, па се доцније тешко одлучује да поново пије. Овај метод показао се успешан у великом броју случајева.

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

САОБРАЋАЈ У 1975 ГОД.

Ове слике друског саобраћаја у 1975 години објавио је амерички синдикат индустрије камiona. У кабини, где је регулисана температура, седеће два возача налик на васионске пилоте и гледаће само напред, а све оно што буде иза њих видеће на телевизијском екрану. Уколико забораве да погледају на екран, звучник ће их аутоматски опоменути на

опасност од возила која желе да их непрописно заобију. Предвиђа се и атомско гориво, али се сматра да ће уређаји за заштиту возача од смртоносног зрачења морати да буду тешки око 40 тона. Пре но што се овакав атомски мотор стави у специјално возило, потребно је направити и отпорније путеве.

СНИМЉЕНО ЈЕ СРЦЕ

Јапански лекар Шигеру Сакакибара, професор хирургије на универзитету у Токију, уз помоћ кардиоскопа снимно је унутрашњост срца малом камером која се увуче у горњу шупљу вену. Ова камера соп-

ственим светлосним извором осветљава унутрашњост срца и тако омогућује правилно снимање. Снимци добијени на овај начин биће од велике помоћи хирургу који треба да изврши операцију срца.

У ЛЕДЕНОМ ЗАТВОРУ

По једном новом пропису, све хладњаче у САД мораће убудуће да се отварају и изнутра. Овај пропис је донет зато што се често догађа да радници који убу у хладња-

чу, занети послом и не опазе да су се врата затворила за њима, те остају унутра краће или дуже време, док неко не примети да их нема и спасе их из овог леденог затвора.

Директна телефонска беза Америка — Европа

За пет до десет година биће могуће једноставним окретањем броја на телефонском апарату, да се добије веза између Европе и Америке. Ово је изјавио један стручњак америчке телеграфско-телефонске компаније на састанку електроничке у Њујорку. За обављање разговора служиће кабл испод Атлантског Океана. Досад је постављена само половина од 300 аутоматских станица које ће Европљанима давати везу са 62 милиона телефонских апарата у Америци.

Усавршен роштиљ

На слици се види да је техника заинтересована чак и за усавршавање роштиља. У Чикагу је недавно био изложен један окретао роштиљ с пречником од једног метра. Загрева се и он помоћу угља као и сви досадашњи који се сматрају примитивним. Једино ново код овог роштиља је гвоздена шипка на коју се ниже

месо да би се печко, а покреће је електрични мотор. У средини роштиља је остављена шупљина у облику шерпе у коју се скупља сок и масноћа.

... још стари Египћани знали су за пиво, које су звали „хека“. У једном папирусу из 1300 године пре наше ере говори се

како се неки човек опио од пива.

... азур, назив за нарочиту плаву боју, дошао је од арапског ал-лазард, што је у ствари име за драги камен лапис-лазули који је плаве боје.

... на Златној Обали, у Африци, боја жалости је — црвена.

... бели лук пореклом је из југозападних делова Сибира.

... за покривање улица асфалт је први пут употребљен у Паризу, 1854 године.

... стари Скити, како мушкарци тако и жене, нерало су се умивали. Нечистоћу са тела уклањали су „купањем“ у врелој воденој пари.

... реч помада, домаћени назив за разне кремове за негавање коже, постао је од латинске речи „помум“ — јабука. Наиме, за справљање помада употребљаван је буду дугачки и до 33 тона.

... гуанако, врста јужноамеричке камиле, док се налази у слободи никад се не брани од напада, тако да га је веома лако ухватити. Међутим, припитомљени гуанако много је счистији, па чак и дивљији, и често напада човека, и то увек с леба.

... први преводилац чије је име забележено у историји европске литературе био је Ливије Андрионик, ослобођени грчки роб који је, 240 године пре наше ере, превео „Одисеју“ на латински. Извесни делови овог његовог превода, који је дуго служило као школска лектира, сачувани су до данас.

... највеће и најтеже животиње преисториског времена биле су диносаури, дуги око 26 метара, док им је тежина износила до 80 тона. Међутим, они

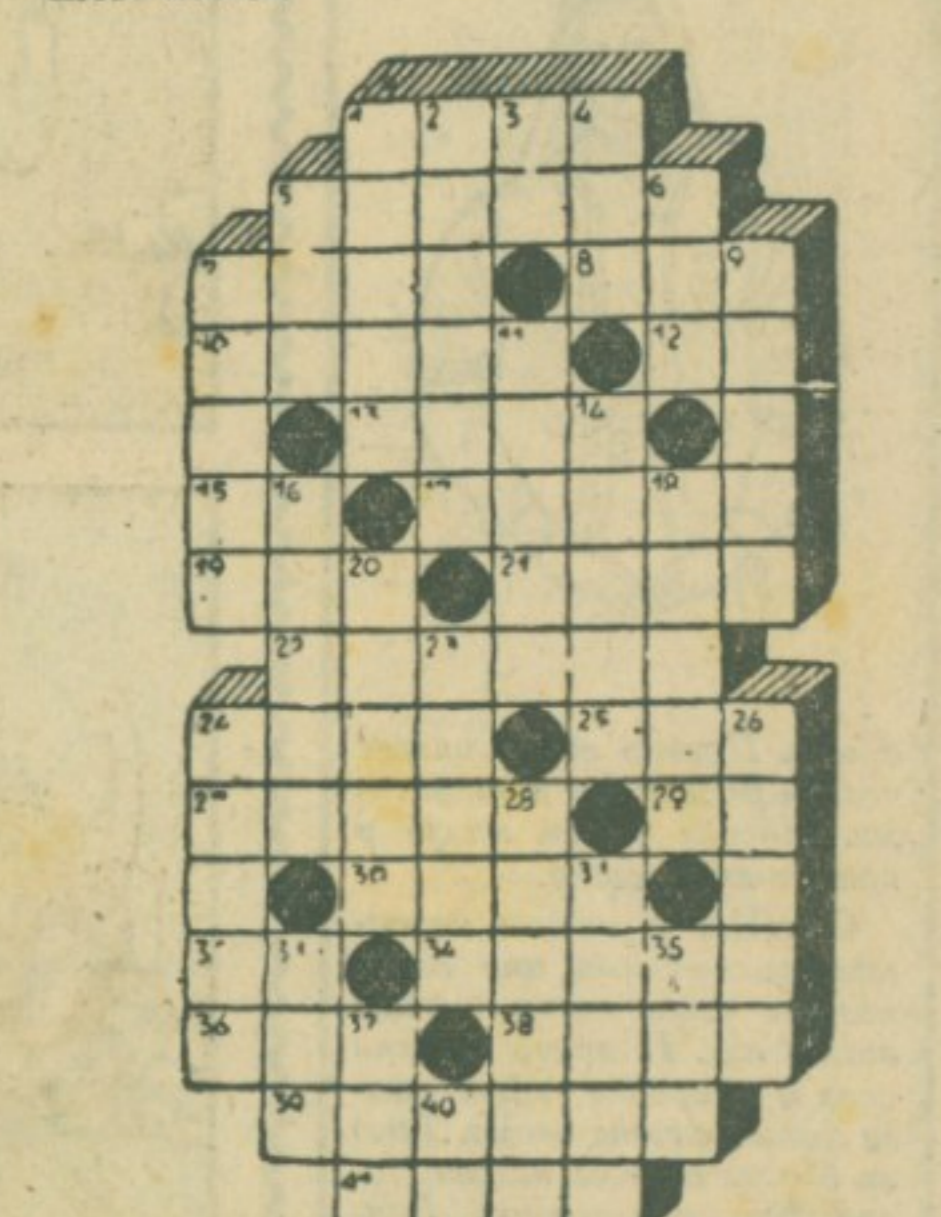

су ипак били знатно мањи од данашњих китова, који могу да буду дугачки и до 33 метра и тешки 120 тона.

Водоравно: 1) један четинар; 2) врста књижевног састава; 3) новозеландска птица без крила; 4) лука у Израелу; 5) група коралних острва; 6) географски појам; 7) шаховски термин; 8) ковчег; 9) римски цар (54—69); 10) без пара говор; 11) драма Мирослава Крлежа; 12) град у САД; 13) први рудари у јужнословенским земљама; 14) света (губ.); 15) инат; 16) глумац; 17) драмски жанр; 18) велики полски астроном; 19) личност из „сике“ проповедника Лазе Лазаревића; 20) меса за површину (множ.); 21) високи чиновник у старом Риму; 22) енглеска спортска игра; 23) земство.

Усправно: 1) врста довета; 2) врста гаса; 3) упитна речца; 4) папизам; 5) засињен; 6) енглеска меса за површину; 7) котар; 8) град у Грчкој; 9) билија паразит; 10) женско име; 11) велики занатлија; 12) соба; 13) обраба; 14) музички инструмент; 15) веза; 16) сто; 17) велики римски беседник и филозоф (2 пр. н. е.); 18) узорак; 19) острво на Јадрану; 20) водени оносар; 21) богиња српске (мит); 22) личност из белог романа Штефа Лотвија.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА
Водоравно: 1) леги; 2) Палова; 3) Тоби; 4) Емас; 5) Алеса; 6) ат; 7) нона; 8) ав; 9) Назор; 10) Цер; 11) Дигот; 12) Јелла; 13) Руци; 14) Ака; 15) Ака; 16) Ака; 17) Ака; 18) ал; 19) рана; 20) ир; 21) ир; 22) ир; 23) ир; 24) ир; 25) ир; 26) ир; 27) ир; 28) ир; 29) ир; 30) ир; 31) ир; 32) ир; 33) ир; 34) ир; 35) ир; 36) ир; 37) ир; 38) ир; 39) ир; 40) ир; 41) ир; 42) ир; 43) ир; 44) ир; 45) ир; 46) ир; 47) ир; 48) ир; 49) ир; 50) ир; 51) ир; 52) ир; 53) ир; 54) ир; 55) ир; 56) ир; 57) ир; 58) ир; 59) ир; 60) ир; 61) ир; 62) ир; 63) ир; 64) ир; 65) ир; 66) ир; 67) ир; 68) ир; 69) ир; 70) ир; 71) ир; 72) ир; 73) ир; 74) ир; 75) ир; 76) ир; 77) ир; 78) ир; 79) ир; 80) ир; 81) ир; 82) ир; 83) ир; 84) ир; 85) ир; 86) ир; 87) ир; 88) ир; 89) ир; 90) ир; 91) ир; 92) ир; 93) ир; 94) ир; 95) ир; 96) ир; 97) ир; 98) ир; 99) ир; 100) ир.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

За мале цршаче У ПОСЛАСТИЧАРНИЦИ

Догађај се одиграо у посластичарници. Једна жена пришла је продаваичици и казала:

— За нашим столом седи једна баба две мајке, три ћерке и две унуче. Донесите за сваку по један колач.

Продаваичица је сабрала оно што је чула: једна баба, две мајке, три ћерке и две унуче — то су осам особа. И донела је осам колача. Међутим, она жема почела је да протестује:

— Што сте нам донели осам колача? Ја сам казала да желим за сваког по један колач.

Колико је особа стварно седело за столом. Ако не знате, прочитајте решење.

Решење: (иначе, једна баба је имала две мајке, три ћерке и две унуче, а свака од њих је имала по један колач.)

ВЕШТИНА С МАРКАМА

На колико се разних начина може у маркама платити поштарина од сто динара за једно писмо кад имамо марке од 5, 10, 15, 20, 25, 30, 40, 50, 60, 75 и 100 динара?

Вероватно је да ћете успети да нађете велики број комбинација, али не све. Зато вам доле дајемо решење, како бисте могли да проверите свој резултат.

Решење: (иначе, једна баба је имала две мајке, три ћерке и две унуче, а свака од њих је имала по један колач.)

ИМА И ТАКВИХ РЕЧИ

Нађите неколико речи од по девет слова које се поделом читају и спреда и страга. Има таквих речи, од којих ћемо вам навести две.

Решење: (иначе, једна баба је имала две мајке, три ћерке и две унуче, а свака од њих је имала по један колач.)

ЧУДНОВАТИ БРОЈЕВИ

Решење: (иначе, једна баба је имала две мајке, три ћерке и две унуче, а свака од њих је имала по један колач.)

ИЗ ТЕХНИЧКИХ РАЗЛОГА

Шилџа купио писаћу машину и сад се по цео дан вежба да куца на њој. Мики узео да прегледа шта је Шилџа написао, па му скреће пажњу:

— Шилџо, реч „зоологија“ пише се са два о, а не с једним као што си ти написао!

— Знам ја то, — одговори Шилџа — али како да напишем правилно кад на мојој машини има само једно о?

ТРЕНУТАК ИСКРЕНОСТИ

Паја цело вече забављао друштво причајући своје ловачке доживљаје. На крају, једна од слушатељици рече:

— Ох, то мора да је страшно наћи се очи у очи с медедом а за појасом немати ловачки нож...

— Какав нож? — прекиде је Паја. — Мислите да се с ножем може лакше побећи?

ДОСЛОВНО

Шилџа се поверава Микију:

— Кад идем у хумористичко позориште ја увек узимам место у последњем реду.

— Зашто?
— Зато што се управљам према ономе: „Најслађе се смеје ко се последњи смеје!“

ПИТАЊА ОД ОДЖИ

Шта је Велики Змајан?
Кад је била битка на Вучјем Долу?
Шта је долактеник?
Како се назива Сунце у нашим народним завојеткама?

ОДГОВОРИ:

ВЕЛИКИ ЗМАЈАН је стеновито острвце у Јадранском Мору, југозападно од Шибеника. Од копна је удаљено око шест километара. Површина му износи три и по квадратна километра, а највиши врх 145 метара.

БИТКА НА ВУЧЈЕМ ДОЛУ одиграла се 16 јула 1876 године. У овој крвавој бици Црногорци су страховито потукли Турке и задобили велик плен. У боју је заробљен Осман паша, а Селимпаша је позинчу.

ДОЛАКТЕНИК је кратак женски капут са рукавима до лаката, па му отуда

и име. Правио се од црвене чоке а украшаван је ширитима. Носиле су га младе у призренском крају.

СУНЦЕ у нашим народним завојеткама има разне називе: чаша масла, чаша воска, штд. И друга небеска тела и природне појаве имају називе сличне овима. Тако за Месец постоје називи: сивац, ћого или зеленко. Грмљавина и олуја су „ударане златних свирала на сребрном гудачу“, а зора је „вила с венцем око главе“. Ти називи су остаци прастарих митова.

ХАЈДУК СТАНКО

по роману
Ј. ВЕСЕЛИНОВИЋА

25
НАСТАВИЋЕ СЕ